

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie

LLU.411.002.02.2021

**Pani
Agnieszka Gąska
Dyrektor
Gminnego Ośrodka Kultury
w Wojciechowie
24-204 Wojciechów 9**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr R/21/069 pn. „Realizacja wybranych projektów w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i naturalnego, dofinansowanych w ramach działania 7.1 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Gminny Ośrodek Kultury w Wojciechowie (dalej: GOK lub Beneficjent); 24-204 Wojciechów 9.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Agnieszka Gąska, Dyrektor GOK od 5 lutego 2008 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja projektów w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i naturalnego w ramach działania 7.1 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.2. Osiągnięcie zakładanych celów projektów.
Okres objęty kontrolą	Lata 2015-2021, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	1. Przemysław Fidecki, doradca ekonomiczny, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/164/2021 z dnia 25 października 2021 r.2. Blanka Wasilewska, doradca prawny, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/163/2021 z dnia 25 października 2021 r.3. Jerzy Bielak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/181/2021 z dnia 26 listopada 2021 r.4. Katarzyna Osiak, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/183/2021 z dnia 30 listopada 2021 r. (akta kontroli, tom I str. 1-8)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą GOK realizował dwa projekty, dofinansowane w ramach osi priorytetowej 7 *Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego*, działania 7.1 *Dziedzictwo kulturowe i naturalne* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (dalej: RPO WL), z których jeden (nr RPLU.07.01.00-06-0120/16)³ został zakończony w październiku 2019 r., a drugi (nr RPLU.07.01.00-06-0021/19)⁴ był w trakcie realizacji. Projekty dotyczyły modernizacji zabytkowego obiektu Wieży Ariańskiej, w którym mieścił się GOK.

Całkowita wartość zakończonego i rozliczonego Projektu 0120/16 wyniosła 876 tys. zł i wzrosła w stosunku do pierwotnie planowanej o 141 tys. zł (19,2%), co wynikało m.in. z wyższych kosztów wykonawstwa i nadzoru. Kwota dofinansowania wyniosła 507,1 tys. zł i była o 0,9 tys. zł niższa od zakładanej (0,2%). Projekt został zakończony i rozliczony terminowo. Zgodnie z umową

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. Dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: Projekt 0120/16.

⁴ Dalej: Projekt 0021/19.

o dofinansowanie zrealizowano zadania Projektu, wprowadzono zmiany oraz sporządzano wnioski o płatność. Wyboru wykonawców dokonano zgodnie z obowiązującymi przepisami. Przesunięcie zakończenia realizacji Projektu na 31 października 2019 r., tj. w zakresie rzeczowym o cztery, a finansowym o trzy miesiące, wynikało z przyczyn niezależnych od Beneficjenta.

GOK rzetelnie określił zakładane wartości wskaźników produktu i rezultatu w obu Projektach. W Projekcie 0120/16 osiągnięto zakładane wskaźniki produktu. Nie osiągnięto natomiast w wymaganym terminie wartości docelowych wskaźników rezultatu, co wynikało z czasowego zamknięcia obiektów kultury w 2020 r., spowodowanego pandemią COVID-19. Pomiaru wartości wskaźników dokonywano zgodnie z umową o dofinansowanie oraz na podstawie weryfikowalnego źródła danych. GOK zachowywał trwałość projektu i realizował w nim statutowe zadania samorządowej instytucji kultury, a także podejmował skuteczne działania w celu pozyskania środków zewnętrznych na działalność i inwestycje.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały przede wszystkim na:

- niezgodnym z umową o dofinansowanie Projektu 0120/16 prowadzeniu ewidencji księgowej i przekazaniu do Instytucji Zarządzającej RPO WL (dalej: IZ RPO WL) dwóch spośród 12 wniosków o płatność;
- niezgodnym z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵ niezaliczeniu do kosztu wytworzenia środka trwałego Wieży Ariańskiej wydatków w kwocie 18,5 tys. zł, związanych ze zleceniem podmiotowi zewnętrznemu zarządzania Projektem 0120/16;
- niezgodnym z przepisami ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej⁶ oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷ ustalaniu planów finansowych GOK na lata 2015-2021 i przedstawianiu Wójtowi Gminy sprawozdań rocznych z wykonania planów za lata 2015-2020, a także przypadkach nierzetelnego i niezgodnego z uchwałami budżetowymi Gminy wykazywania danych w planach finansowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja projektów w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i naturalnego w ramach działania 7.1 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

Opis stanu faktycznego

1.1. GOK został utworzony na podstawie Uchwały nr II/10/92 Rady Gminy Wojciechów z dnia 27 lutego 1992 r., w wyniku połączenia Gminnego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej w Wojciechowie. Według obowiązującego w latach 2015-2021 statutu, GOK (wraz z Biblioteką) był samorządową instytucją kultury w rozumieniu ustawy o działalności kulturalnej. Siedzibą GOK była Wieża Ariańska w Wojciechowie, a organizatorem Gmina Wojciechów.

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm. Dalej: ustawa o rachunkowości.

⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 194, ze zm. Dalej: ustawa o działalności kulturalnej.

⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm. Dalej: ustawa o finansach publicznych.

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

GOK realizował dwa projekty, dofinansowane w ramach działania 7.1 RPO WL w wyniku przeprowadzenia konkursów przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego (dalej: UM WL):

- Projekt nr RPLU.07.01.00-06-0120/16 pn. „Modernizacja i roboty budowlane zabytkowego obiektu Wieży Ariańskiej – Muzeum Kowalstwa wraz z zagospodarowaniem terenu wokół obiektu”⁹, realizowany na podstawie umowy o dofinansowanie zawartej pomiędzy GOK a Województwem Lubelskim w dniu 27 lipca 2017 r. Projekt został zakończony w październiku 2019 r.
- Projekt nr RPLU.07.01.00-06-0021/19 pn. „Wieża Ariańska wraz z otoczeniem – roboty budowlano-modernizacyjne, zakup wyposażenia, kampania promocyjna”¹⁰, realizowany na podstawie umowy o dofinansowanie zawartej pomiędzy GOK a Województwem Lubelskim w dniu 18 września 2020 r. W trakcie kontroli NIK projekt był w trakcie realizacji.

Głównym celem projektów było podniesienie atrakcyjności turystycznej Gminy Wojciechów poprzez ochronę i efektywne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego.

Całkowita wartość Projektu 0120/16 wynosiła 734 978,88 zł, w tym wydatki kwalifikowalne 597 543,81 zł. Województwo Lubelskie (Instytucja Zarządzająca RPO WL) przyznała dofinansowanie z UE¹¹ w kwocie nieprzekraczającej 507 912,23 zł¹², a Beneficjent zobowiązał się zapewnić wkład własny w wysokości nie mniejszej niż 89 631,58 zł¹³. Okres realizacji ustalono w umowie następująco: rozpoczęcie — 1 lipca 2016 r., zakończenie rzeczowe — 30 czerwca 2019 r., zakończenie finansowe — 30 lipca 2019 r. W ramach realizacji inwestycji przewidziano m.in.: remont przypór kamiennych, tynków elewacji wraz z podokiennikami w budynku Wieży Ariańskiej, utworzenie Alei Zasłużonych Kowali wraz z wymianą nawierzchni na drogach i placach znajdujących się przy Wieży. Założono realizację dziewięciu zadań: studium wykonalności (15 990 zł), nadzór inwestorski (13 038 zł), nadzór autorski (6150 zł), nadzór archeologiczny (44 280 zł), remont przypór kamiennych, tynków elewacji wraz z podokiennikami w budynku Wieży (384 335,75 zł), tablice upamiętniające zasłużonych kowali (61 092,03 zł), drogi i place przy Wieży (205 173,10 zł), promocja (2460 zł), tablica – włączenie w zintegrowany produkt turystyczny (2460 zł). Projekt 0120/16 został zakończony i rozliczony w październiku 2019 r.

Całkowita wartość Projektu 0021/19 wynosiła 1 126 417,74 zł, w tym wydatki kwalifikowane 908 905,40 zł. Kwotę dofinansowania z UE określono na 772 569,57 zł. Beneficjent zobowiązał się zapewnić wkład własny w wysokości nie mniejszej niż 136 335,83 zł. Okres jego realizacji ustalono w umowie następująco: rozpoczęcie — 27 marca 2017 r., zakończenie rzeczowe — 30 czerwca 2023 r., zakończenie finansowe — 30 lipca 2023 r. Projekt zakładał przystosowanie otoczenia Wieży Ariańskiej do bezpiecznej organizacji pokazów, ekspozycji i imprez związanych z kowalstwem i obejmował m.in.: przebudowę schodów wewnętrznych do piwnicy (65 851,37 zł), wykonanie instalacji gazowej i grzewczej (271 369,98 zł), remont elewacji wschodniej i zachodniej, remont przypór wysokich (136 893,13 zł), oświetlenie otoczenia Wieży i iluminację zewnętrzną (62 873,26 zł). Projekt 0021/19 był w trakcie realizacji.

⁹ Wybrany do dofinansowania w wyniku konkursu nr RPLU.07.01.00-IZ.00-06-002/16. Wniosek o dofinansowanie na konkurs został złożony 29 lipca 2016 r.

¹⁰ Wybrany do dofinansowania w wyniku konkursu nr RPLU.07.01.00-IZ.00-06-001/19.

¹¹ W formie płatności ze środków europejskich — Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

¹² Nie więcej niż 85% kwoty całkowitych wydatków kwalifikowalnych.

¹³ Nie więcej niż 15% wydatków kwalifikowalnych.

Projekty były realizowane wspólnie z partnerem. Zgodnie z porozumieniami o współpracy z dnia 27 lipca 2016 r. i 18 grudnia 2019 r. zawartymi z Lokalną Organizacją Turystyczną „Kraina Lessowych Wąwozów” partner zobowiązał się w szczególności do udostępnienia technologii ICT¹⁴ w zakresie marketingu terytorialnego produktu turystycznego powstałego w wyniku realizacji Projektów, udostępnienie systemu informacji turystycznej i oferty produktów turystycznych w celu powiązania tematycznego z efektami inwestycji, wsparcia merytorycznego odnośnie ich tworzenia oraz zapewnienia wkładu finansowego na realizację zakresu rzeczowego dotyczącego tablicy informacyjnej¹⁵.

(akta kontroli, tom I str. 37-42,134-192, 266-340; tom II str. 295-306)

We wniosku o dofinansowanie Projektu 0120/16 podano m.in., że: w obiekcie Wieży Ariańskiej funkcjonowało jedyne w Polsce Muzeum Kowalstwa, 90-letnia kuźnia, działało Stowarzyszenie Kowali Polskich, a GOK od kilku lat prowadził działania mające na celu m.in. renowację zabytkowego obiektu Wieży oraz wzbogacenie oferty turystycznej Gminy. Wskazano, że dwa projekty przyczyniały się do stworzenia spójnego i kompleksowego rozwiązania w zakresie poprawy stanu obiektu zabytkowego – Wieży Ariańskiej. Projekt 0021/19, według wniosku, stanowił ostatni etap odnowy zabytkowego obiektu Wieży Ariańskiej, a działania te miały doprowadzić do powstania nowoczesnego, unikalnego i atrakcyjnego dla odwiedzających miejsca na mapie województwa lubelskiego.

(akta kontroli, tom I str. 134-164, 266-299, 387-388)

1.2. Z wyjątkiem kontroli dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w Projekcie 0120/16, IZ RPO WL i inne uprawnione podmioty nie przeprowadziły kontroli Projektów. Z informacji pokontrolnej, przekazanej GOK 10 lipca 2018 r., dotyczącej wyników kontroli dokumentów postępowania w zadaniu pn. „Remont przypór kamiennych, tynków elewacji wraz z podokiennikami w budynku Wieży Ariańskiej” wynikało, że stwierdzono uchybienie o charakterze formalnym, nieskutkujące nałożeniem korekty finansowej, polegające na niezgodności zapisów umowy dotyczących możliwości wydłużenia terminu zapłaty faktury do 60 dni z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych¹⁶. Ze względu na fakt niewystąpienia w postępowaniu innych nieprawidłowości w zakresie zgodności jego przeprowadzenia z ustawą z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁷, nie wydano zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli, tom I str. 125-133)

1.3. W uregulowaniach wewnętrznych GOK nie określono zadań związanych z przygotowaniem, zarządzaniem i nadzorem nad realizacją projektów dofinansowywanych ze środków UE, nie przypisano ich również poszczególnym stanowiskom pracy¹⁸ określonym w regulaminie organizacyjnym¹⁹. Przygotowanie oraz zarządzanie projektami, jak również ich obsługę prawną każdorazowo

¹⁴ Technologie informacyjne i komunikacyjne.

¹⁵ Partnerzy zobowiązali się do współfinansowania Projektu w zakresie wkładu własnego w następujących kwotach: GOK – 732 518,88 zł, Lokalna Organizacja Turystyczna – 2460 zł w 2016 r. i odpowiednio: 1 389 977,92 zł i 1230 zł w 2019 r.

¹⁶ Dz. U. z 2016 r. poz. 684, ze zm.

¹⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm. Dalej uPzp.

¹⁸ Dyrektor, Główny Księgowy, samodzielne stanowiska instruktorów prowadzących poszczególne formy kulturalno-oświatowe, bibliotekarze, stanowiska gospodarczo-porządkowe.

¹⁹ Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 9/2007 Dyrektora Gminnego Ośrodka Kultury w Wojciechowie z dnia 29 listopada 2007 r. w sprawie nadanie Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Kultury w Wojciechowie ze zm.

zlecano firmom zewnętrznym. GOK nie posiadał wyspecjalizowanej kadry w powyższym zakresie.

Zarządzeniami Dyrektora GOK²⁰ przyjęto procedury kontroli wewnętrznej i obiegu dokumentów w związku z realizacją kontrolowanych projektów, w których wskazano osoby odpowiedzialne za ich realizację i wdrożenie. Obowiązki koordynatora projektu²¹ pełniła Dyrektor GOK, a koordynatora finansowego - główny księgowy, wykonując je w przypadku zakończonego w 2019 r. Projektu 0120/16 w ramach obowiązków wynikających z dotychczasowych zakresów czynności. W trakcie kontroli NIK zadania te były realizowane na podstawie powierzenia dodatkowego zakresu obowiązków związanych z wdrażaniem Projektu 0021/19²². Na potrzeby realizacji projektów nie zatrudniano dodatkowych osób.

Obydwa Projekty były przygotowywane oraz zarządzane zewnątrz. Na podstawie umów z 14 lipca 2017 r. i z 23 listopada 2020 r.²³ GOK powierzył firmie zewnętrznej realizację zadań m.in. w zakresie: aktualizacji studium wykonalności, przygotowywania wniosków o płatność, w tym wniosku o płatność końcową i rozliczenia końcowego inwestycji, stałego monitoringu realizacji projektów poprzez weryfikację dokumentów pod kątem merytorycznym, formalnym i rachunkowym oraz doradztwo w zakresie przestrzegania procedur, koordynacji wypełniania obowiązku informowania opinii publicznej o współfinansowaniu projektów ze środków UE, utrzymywania stałych i bieżących kontaktów z Instytucją Zarządzającą RPO WL.

Na podstawie umów: nr 2/2018 z 15 lutego 2018 r. i nr 2/RPO/2020 z 10 grudnia 2020 r.²⁴, zawartymi z kancelarią radców prawnych, GOK powierzył kancelarii obsługę prawną, polegającą na przygotowaniu dokumentacji postępowań dotyczących zamówień publicznych udzielanych w ramach Projektów oraz sprawowaniu nadzoru formalno-prawnego nad realizacją umów, zawartych w wyniku ich przeprowadzenia.

(akta kontroli, tom I str. 17-69,103-124, 366-382)

1.4. Potrzebę realizacji Projektów uzasadniono sporządzonymi przez GOK analizami popytu. Z badania ankietowego, przeprowadzonego przed sporządzeniem wniosku o dofinansowanie Projektu 0120/16, wynikało m.in., że w 2015 r. główną przeszkodą w korzystaniu z infrastruktury i usług GOK był zły stan nawierzchni przy obiekcie Wieży Ariańskiej, niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz niska estetyka stanu zagospodarowania terenu wokół obiektu. W opinii ankietowanych, w celu uatrakcyjnienia oferty GOK należałoby utworzyć nową atrakcję turystyczną pn. „Aleja Zasłużonych Kowali”, dostosować infrastrukturę otoczenia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez wymianę zniszczonej nawierzchni oraz wykorzystać potencjał turystyczny miejscowości w celu wzmocnienia wizerunku Wojciechowa jako stolicy polskiego kowalstwa. Według wyników badania ankietowego sporządzonego w 2018 r., w celu złożenia wniosku o dofinansowanie Projektu 0021/19, do podstawowych barier w korzystaniu z obiektu należały niebezpieczne schody wewnętrzne

²⁰ Zarządzenia: Nr 15/2017 z 27 lipca 2017 r. i Nr 19/2020 z 18 września 2020 r.

²¹ Koordynator miał za zadanie: koordynację i nadzór nad terminową realizacją projektu, nadzór nad przygotowaniem umów związanych z realizacją projektu, kontrolowanie kosztów projektu, kontrolę i nadzór wniosków o płatność, sprawozdań z realizacji projektu, monitorowanie wskaźników finansowych i merytorycznych projektu, współpracę z Instytucją Zarządzającą, sprawozdanie z realizacji projektu.

²² Zgodnie z pismem Wójta Gminy Wojciechów z 1 marca 2021 r. i pismem Dyrektora GOK z 1 marca 2021 r.

²³ Koszt realizacji usługi zarządzania projektem według zawartych umów wyniósł 18 450 zł w 2017 r. i 43 050 zł w 2020 r.

²⁴ Koszt realizacji usługi według zawartych umów wyniósł: 18 000 zł netto w 2018 r. i 54 661,20 zł w 2020 r.

do piwnic w Wieży Ariańskiej, gdzie zlokalizowano toalety, brak centralnego ogrzewania, zły stan elewacji wschodniej i zachodniej wraz z podokiennikami i nadokiennikami oraz dużych przypór przy Wieży, niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych, brak zadaszanej sceny oraz niska estetyka stanu zagospodarowania terenu wokół obiektu.

Na etapie przygotowywania i składania wniosków o dofinansowanie dwóch projektów, oprócz analizy popytu, GOK uwzględnił także dane, uzasadniające potrzebę realizacji projektu, wynikające z opinii mykologiczno-budowlanej zabytkowego obiektu Wieży Ariańskiej²⁵ oraz wyników okresowych pięcioletnich kontroli stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu, przeprowadzonych w 2012 r. i 2017 r.²⁶

Wysokość wydatków w Projektach oszacowano – w przypadku robót budowlanych – na podstawie kosztorysów inwestorskich. Koszt wykonania studium wykonalności, dokumentacji technicznej oraz kosztorysów ustalono na podstawie wystawionych faktur za te usługi (podczas przygotowywania wniosków koszty te były już znane, wcześniej przed wyborem wykonawców przeprowadzono szacowanie wartości zamówienia a następnie rozesłano zapytania ofertowe), wysokość pozostałych usług oraz zakupów (m.in. zarządzania Projektami, obsługi prawnej, działalności informacyjnej i promocyjnej oraz sprawowania nadzorów) ustalono na podstawie udokumentowanego rozeznania rynku (strony internetowe, konsultacje telefoniczne).

(akta kontroli, tom I str. 366-382, 597-619)

1.5. W Projekcie 0120/16 zawarto trzy aneksy do umowy o dofinansowanie:

- Aneks nr 1 podpisany 1 grudnia 2017 r., z inicjatywy Instytucji Zarządzającej, w związku ze zmianą zasad wdrażania RPO WL²⁷. Zmiany umowy, wynikające z aneksu, dotyczyły m.in. zasad rozliczania Projektu, zasad udzielania zamówień oraz niektórych postanowień dotyczących kwalifikowalności wydatków.
- Aneks nr 2 podpisany 1 kwietnia 2019 r., zgodnie z którym przesunięto zakończenie rzeczowe i finansowe realizacji Projektu do 31 października 2019 r.²⁸ Przesunięcie terminów wynikało z wniosku Beneficjenta z 13 i 19 marca 2019 r., w którym poinformował, że ze względu na występujące problemy z wyborem wykonawcy części robót budowlanych nie jest możliwe zrealizowanie całości inwestycji w zaplanowanym terminie²⁹.
- Aneks nr 3 podpisany 6 listopada 2019 r. zgodnie z którym zwiększono kwoty wydatków: całkowita wartość Projektu wyniosła 875 994,07 zł³⁰, wydatki kwalifikowalne 596 543,81 zł³¹, dofinansowanie 507 062,23 zł³², wkład własny

²⁵ W sporządzonej w 2006 r. opinii zalecono m.in.: naprawienie tynków zewnętrznych, izolację ścian podpiwniczenia i przyziemia, zaprojektowanie na nowo lub modernizację instalacji centralnego ogrzewania oraz wyprofilowanie terenu w sposób zapewniający szybki odpływ wód opadowych od ścian w ramach projektu zagospodarowania otoczenia.

²⁶ Wskazywano w nich m.in. konieczność przeprowadzenia prac remontowo-konserwatorskich elewacji kamiennej, wymiany zniszczonych tynków na tradycyjne i renowacyjne oraz wykonanie remontu lub wymianę starych nawierzchni podjazdów od wschodu i północy.

²⁷ Będącą następstwem wejścia w życie ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1475).

²⁸ Poprzednio: 30 czerwiec i 30 lipiec 2019 r.

²⁹ Przetarg na wybór wykonawcy robót związanych z drogami i placami przy Wieży Ariańskiej w Wojciechowie oraz montażem tablic upamiętniających zasłużonych kowali został ogłoszony 26 lutego 2019 r., jednak w odpowiedzi nie wpłynęła żadna oferta. W związku z powyższym zaistniała konieczność powtórzenia procedury wyboru wykonawcy.

³⁰ Poprzednio: 734 978,88 zł.

³¹ Poprzednio: 596 543,81 zł.

89 481,58 zł³³. Zwiększenie wydatków wynikało z rozstrzygnięć postępowań o udzielenie zamówień publicznych i podpisania umów z dwoma wykonawcami na kwoty wyższe niż planowane.

Zadania określone w Projekcie 0120/16 były realizowane zgodnie z umową o dofinansowanie wraz z aneksami oraz aktualizowanym harmonogramem rzeczowo-finansowym. Według, załączonego do wniosku o dofinansowanie, harmonogramu zakładano realizację i finansowanie zadań wynikających z nadzoru inwestorskiego, autorskiego i archeologicznego oraz działań informacyjno-promocyjnych w okresie od lipca 2017 r. do czerwca 2019 r. Wykonanie robót budowlanych, polegających na remoncie przypór kamiennych, tynków elewacji wraz z podokiennikami zaplanowano w okresie od lipca 2017 r. do czerwca 2018 r., wykonanie tablic upamiętniających zasłużonych kowali – od kwietnia 2018 r. do marca 2019 r., realizację prac z zakresu wykonania dróg i placów przy Wieży Ariańskiej – od kwietnia 2018 r. do czerwca 2019 r. Zmiany harmonogramu były zaakceptowane przez IZ RPO WL i dotyczyły następujących zagadnień:

- przesunięcia terminów realizacji robót budowlanych, dotyczących wykonania tablic oraz dróg i placów na okres od marca do września 2019 r. (było to konsekwencją konieczności powtórzenia procedury przetargowej, aktualizacja harmonogramu w dniu 19 marca 2019 r.);
- skrócenia realizacji zadań związanych z nadzorem oraz robót budowlanych w zakresie wykonania tablic, dróg i placów do sierpnia 2019 r. (aktualizacja harmonogramu w dniu 15 lipca 2019 r., w związku z rozstrzygnięciem postępowań o udzielenie zamówień i podpisaniem umów); zmianie uległy również koszty poszczególnych zadań: wyższe od pierwotnie zakładanych były koszty wykonawstwa i nadzoru³⁴, powstały oszczędności w zadaniach dotyczących wykonania tablic, nadzoru archeologicznego i promocji o łącznej wartości 37 378,32 zł³⁵, z których 1600 zł przesunięto na pokrycie kosztów nadzoru inwestorskiego, a pozostałą kwotę (35 778,32 zł) na wymianę nawierzchni dróg i placów (suma kosztów kwalifikowanych oraz wartość dofinansowania nie uległy zmianie);
- uzyskania oszczędności w kwocie 1730 zł w zadaniu „Tablica – włączenie w zintegrowany produkt turystyczny obszaru KLW”, realizowanym w III kwartale 2019 r., które zostały przeznaczone na roboty budowlane w zakresie wymiany nawierzchni dróg i placów (aktualizacja w dniu 1 października 2019 r.).

Projekt 0120/16 został zakończony i rozliczony terminowo. W dniu 3 grudnia 2019 r. dokonano rozliczenia płatności końcowej oraz rozpoczęto pięcioletni okres trwałości. Koszty całkowite zadania, wartość dofinansowania z UE oraz wkład własny były zgodne z kwotami określonymi w Aneksie nr 3.

W objętym kontrolą okresie umowa o dofinansowanie Projektu 0021/19 nie była zmieniana. Zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym w latach 2017-2019 została sporządzona dokumentacja techniczna wraz z kosztorysami, a w 2019 r. studium wykonalności. W 2021 r. rozpoczęto realizację zadań m.in. z zakresu prowadzonych usług nadzoru³⁶, zarządzania i promocji Projektu oraz przeprowadzono roboty budowlane, polegające na wykonaniu instalacji gazowej

³² Poprzednio: 507 912,23 zł.

³³ Poprzednio: 89 631,58 zł.

³⁴ Koszty zadania pn. „Remont przypór kamiennych, tynków elewacji wraz z podokiennikami w budynku Wieży Ariańskiej” wzrosły o 74 375,44 zł, koszty zadania pn. „Wymiana nawierzchni dróg i placów na terenie Wieży Ariańskiej” wzrosły o 58 192,60 zł, koszty nadzoru inwestorskiego wzrosły 1600 zł.

³⁵ Odpowiednio: 9668,32 zł, 26 000 zł i 1710 zł.

³⁶ Nadzór inwestorski, autorski, archeologiczny oraz badacza architektury.

i grzewczej z przewodami powietrzno-spalinowymi i wentylacyjnymi, wprowadzonymi na dach klatki schodowej budynku zabytkowego.

(akta kontroli, tom I str. 37-42, 193-265, 547-556, 572, 594-596)

1.6. W związku z realizacją Projektu 0120/16 GOK przekazał do IZ RPO WL 12 wniosków o płatność. Cztery wnioski pełniące wyłącznie funkcję sprawozdawczą³⁷, trzy o zaliczkę³⁸, pięć o refundację (przy czym jeden dotyczył refundacji wydatków poniesionych przed rozpoczęciem realizacji Projektu³⁹, trzy były jednocześnie wnioskami rozliczającymi zaliczkę⁴⁰ a jeden był wnioskiem końcowym⁴¹). 10 spośród 12 wniosków o płatność (z wyjątkiem wniosku nr 3 i 7) GOK złożył w terminie, określonym w § 5 pkt 5 umowy o dofinansowanie Projektu. W przypadku trzech wniosków IZ RPO WL wezwała Beneficjenta do uzupełnienia dokumentacji. Wnioski o płatność zostały przez IZ RPO WL pozytywnie zweryfikowane i zatwierdzone.

GOK w pierwszym złożonym wniosku o płatność rozliczył wydatki kwalifikowalne w kwocie 13 000 zł, poniesione przed podpisaniem umowy o dofinansowanie Projektu nr 0120/16, które dotyczyły realizacji zadania: opracowanie studium wykonalności. W kolejnych składanych wnioskach o płatność w sposób prawidłowy udokumentowano i rozliczono wszystkie poniesione wydatki kwalifikowalne, z zachowaniem terminu trzech miesięcy od dnia poniesienia wydatku.

Ogółem rzeczywista wartość wydatków wykazanych we wnioskach o płatność, poniesionych przez GOK w związku z realizacją Projektu 0120/16 wyniosła 875 994,07 zł⁴², w tym wydatki kwalifikowalne 596 543,81 zł, dofinansowanie 507 062,23 zł, wkład własny 89 481,58 zł⁴³. Wydatki poniesione z własnych środków finansowych wyniosły 368 931,84 zł.

Wnioski o płatność, przekazywane do IZ RPO WL, nie obejmowały wydatków niekwalifikowalnych związanych z modernizacją Wieży Ariańskiej, poniesionych przed podpisaniem umowy o dofinansowanie (w latach 2013-2016), w łącznej kwocie 15 129 zł (wykonanie dokumentacji projektowej dróg i placów przy wieży, projektu budowlano-wykonawczego tablic upamiętniających zasłużonych kowali oraz prac projektowo-kosztorysowych związanych z remontem przypór, tynków elewacji wraz z podokiennikami w budynku wieży). Ponadto nie ujęto w nich niekwalifikowalnych wydatków poniesionych w okresie realizacji Projektu, związanych z nabyciem usług zarządzania Projektem w kwocie 18 450 zł. Nie były one ujęte w harmonogramie rzeczowo-finansowym.

(akta kontroli, tom II str. 315-434, 520-551)

1.7. GOK trzykrotnie (nie częściej niż raz w miesiącu) ubiegał się o wypłatę zaliczek, które otrzymał w łącznej kwocie 407 072,86 zł⁴⁴. Zaliczki zostały rozliczone w terminie 30 dni roboczych od daty ich wpływu na rachunek bankowy GOK, na podstawie wniosku o płatność spełniającego wymogi formalne, merytoryczne i finansowe. Beneficjent stosował się do zapisów § 6 ust. 3-5 i § 6 ust. 8 umowy o dofinansowanie 0120/16.

³⁷ Wnioski o płatność nr: 2, 3, 4 i 9.

³⁸ Wnioski o płatność nr: 5, 7 i 10.

³⁹ Wniosek o płatność nr 1.

⁴⁰ Wnioski o płatność nr: 6, 8 i 11.

⁴¹ Wniosek o płatność nr 12.

⁴² W tym 160 400,5 zł podatku od towarów i usług.

⁴³ Różnica między kwotą wydatków kwalifikowalnych a kwotą dofinansowania przekazaną beneficjentowi, zgodnie ze stopą dofinansowania dla projektu.

⁴⁴ Wniosek o płatność nr 5 – zaliczka 131 526,79 zł otrzymana 25 października 2018 r., wniosek o płatność nr 7 – zaliczka 145 546,07 zł otrzymana 28 grudnia 2018 r., wniosek o płatność nr 10 – zaliczka 130 000 zł otrzymana 30 lipca 2019 r.

(akta kontroli, tom II str. 336-372, 378-406, 475, 479, 485)

1.8. Według polityki rachunkowości, wprowadzonej zarządzeniami Dyrektora GOK nr 7/2010 z dnia 14 grudnia 2010 r., nr 27/2019 z dnia 19 grudnia 2019 r. i nr 24/2021 z dnia 10 listopada 2021 r. w zakładowym planie kont funkcjonowało konto syntetyczne 137—*Rachunki środków funduszy pomocowych* (następnie *Rachunki bankowe dotyczące projektów*).

Zgodnie z Aneksem nr 8 do Zakładowego Planu Kont GOK z dnia 27 lipca 2017 r., w związku z realizacją Projektu 0120/16 plan kont został poszerzony o konta analityczne i syntetyczne, niezbędne do księgowania operacji związanych z Projektem (dotyczyło to m.in. kont 011 środki trwałe, 080 inwestycje, 137 rachunek bankowy/środki funduszy pomocowych, 202, 225, 229, 234 – rozrachunki z dostawcami, publiczno-prawne, z pracownikami). W Aneksie nr 12 do zakładowego planu kont, podpisanym w dniu 18 września 2020 r., poszerzono analitykę kont, niezbędną do księgowania projektu 0021/19 (dotyczyło to m.in. kont 011, 012—Pozostałe środki trwałe, 401-405, 137).

Szczegółowemu badaniu poddano ewidencję księgową wyodrębnioną dla zakończonego Projektu 0120/16, konta: 011/RPO_g001, 080/G_i01, 137 KB-hP. Ustalono, że pierwsza otrzymana w 2017 r. z IZ RPO WL zaliczka nie została zaksięgowana na koncie 137/KB-hP. Na koncie 137/KB-hP w latach 2018–2019 w prawidłowy sposób zaksięgowano wpływy⁴⁵ i wydatki⁴⁶ na rachunku bankowym beneficjenta, wyodrębnionym dla Projektu.

Po stronie Wn konta 080/G-i01 zaksięgowano koszty poniesione w latach 2018-2019, w łącznej kwocie 859 671,97 zł, związane z wykonaniem tablicy (informacyjno-promocyjnej), nabyciem robót budowlanych, nadzorem inwestorskim, autorskim i archeologicznym. Przyjęcie środka trwałego w postaci Budynku Wieży Ariańskiej po modernizacji nastąpiło 5 lipca 2019 r. na podstawie dokumentu OT nr 1/2019, a wartość ulepszenia środka trwałego ustalono na podstawie salda Ma konta 080/G-i01. Na koncie 011/RPO-g001 zwiększono wartość środka trwałego o 859 671,97 zł, która przed modernizacją wynosiła 2 526 238,03 zł⁴⁷. Do nakładów poniesionych na ulepszenie środka trwałego nie zaliczono kosztu zarządzania Projektem 0120/16.

W polityce rachunkowości GOK (Aneks nr 8) nie wyodrębniono wszystkich kont, na których ewidencjonowano operacje gospodarcze związane z Projektem 0120/16.

(akta kontroli, tom II str. 552-623)

1.9. GOK przekazywał wnioski o płatność, dokumentację Projektu oraz prowadził korespondencję z IZ RPO WL za pośrednictwem systemu SL2014, dostępnym pod adresem internetowym <https://sl2014.gov.pl>. Uprawnienia do logowania w systemie SL2014 posiadała Dyrektor GOK oraz upoważnieni pracownicy firmy zewnętrznej, zarządzającej Projektem 0120/16.

(akta kontroli, tom II str. 624-626)

⁴⁵ Zaliczki i refundacja poniesionych wydatków wypłacone przez Ministerstwo Finansów, dotacje udzielone przez Gminę Wojciechów.

⁴⁶ Zapłata za faktury wystawione przez wykonawców.

⁴⁷ Budynek GOK - Wieża Ariańska została ujawniona w księgach rachunkowych GOK dopiero na dzień 31.12.2018 r., po kontroli Regionalnej Izby Obrachunkowej (protokół RIO-II-601/42/2018) i dokonaniu aktualizacji wartości środka trwałego przez biegłego sądowego – opinia z 29 stycznia 2019 r. Biegły określił szacunkową wartość rzeczywistą budynku w kwocie 3 046 800 zł. Zaktualizowana wartość zawierała m.in. wartość doinwestowania w budynek w 2018 r. w wysokości 520 561,97 zł. Wartość budynku została również podniesiona o koszty dokumentacji i nadzorów przyjętych na poziomie 8% wartości robót budowlanych i instalacyjnych.

1.10. Zgodnie z obowiązkami informacyjnymi określonymi w § 16 ust. 1 umowy o dofinansowanie oznaczono znakiem Unii Europejskiej, znakiem Funduszy Europejskich oraz oficjalnym logo województwa prowadzone działania informacyjne i promocyjne oraz materiały i dokumenty związane z realizacją Projektu 0120/16. Wykonano tablicę informacyjno-promocyjną w miejscu jego realizacji oraz umieszczono stosowny opis na stronie internetowej www.gok.wojciechow.pl. Informacje na temat inwestycji były udostępniane mieszkańcom na łamach Gazety Wojciechowskiej.

(akta kontroli, tom II str. 165-192, 668)

1.11. W trakcie realizacji Projektu 0120/16, w ustawowym trybie przetargu nieograniczonego przeprowadzono dwa postępowania pn.: „Remont przypór kamiennych, tynków elewacji wraz z podokiennikami w budynku Wieży Ariańskiej” o wartości zamówienia 475 817,54 zł (zwiększonej aneksem nr 2 z 11 września 2018 r. do kwoty 505 325,27 zł) oraz „Wymiana nawierzchni dróg i placów oraz montaż tablic upamiętniających zasłużonych kowali na terenie Wieży Ariańskiej” o wartości 325 950 zł. Analizowane postępowania, stosownie do postanowień § 10 umowy o dofinansowanie, zostały przeprowadzone z zastosowaniem zasady uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców. Szacunkową wartość zamówień określono terminowo, na podstawie kosztorysów inwestorskich. Opis przedmiotu zamówienia został sporządzony stosownie do zasad określonych w art. 29–31 ww. ustawy.

Dyrektor GOK, działając jako kierownik zamawiającego, powołała komisję przetargową, o której mowa w art. 19 uPzp oraz stosownie do przepisów art. 18 ust. 2 i art. 21 ust. 3 ustawy określiła organizację, skład i tryb pracy oraz zakres obowiązków jej członków, którzy złożyli oświadczenia o bezstronności, wymagane art. 17 ust. 2 uPzp. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia zawierała elementy wskazane w art. 36 oraz została w ustawowym terminie udostępniona na stronie internetowej GOK. Zamawiający określił warunki udziału w postępowaniu i wymagane od wykonawców środki dowodowe w sposób proporcjonalny do przedmiotu zamówienia oraz umożliwiającą ocenę zdolności wykonawcy do należytego jego wykonania, tj. zgodnie z art. 22 ust. 1-1b, art. 22b-22d, 36 ust. 1 pkt 5-6 uPzp, jak również żądał przedłożenia wyłącznie oświadczeń lub dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania (art. 25, art. 24-26 ustawy). Zamawiający niezwłocznie po otwarciu ofert zamieścił na stronie internetowej informacje, wskazane w art. 86 ust. 5 ustawy oraz dokonał wyboru najkorzystniejszej oferty na podstawie kryteriów oceny określonych zgodnie z postanowieniami art. 91 ust. 1-3a uPzp. Wykonawca, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, wniósł (do upływu terminu składania ofert) wadium, którego wysokość została określona na podstawie art. 45 ust. 4 ustawy a następnie - w stosownym terminie i kwocie oraz na odpowiedni okres – zabezpieczenie należytego wykonania umowy (art. 148 i 150 uPzp). Umowa o udzielenie zamówienia publicznego została zawarta z dotrzymaniem terminów określonych w art. 94 ust. 1, a zakres świadczenia wykonawcy, wynikający z jej postanowień, był tożsamy z zobowiązaniem zawartym w ofercie, zgodnie z art. 140 ust. 1 ustawy. Zamawiający spełnił obowiązki informacyjne poprzez publikację stosownych ogłoszeń na stronie Biuletynu Informacji Publicznej i w siedzibie GOK (art. 40 ust. 1 i 2 oraz 95 ust. 1) oraz zgodnie z dokumentacją źródłową sporządził protokół postępowania zawierający elementy określone w art. 96 ust. 1 uPzp.

W związku z realizacją Projektu udzielono również sześciu zamówień publicznych o wartości poniżej 30 tys. euro w zakresie: opracowania studium wykonalności

(15 990 zł), realizacji usług nadzoru inwestorskiego (7500 zł) i prowadzenia nadzoru archeologicznego (4920 zł) dla robót budowlanych, obejmujących remont przypór kamiennych, tynków elewacji wraz z podokiennikami w budynku Wieży Ariańskiej, realizacji usług nadzoru inwestorskiego (4700 zł) i prowadzenia nadzoru archeologicznego (6000 zł) dla robót budowlanych, obejmujących wymianę nawierzchni dróg i placów oraz montaż tablic upamiętniających zasłużonych kowali na terenie obiektu, wykonania tablicy informacyjnej (356,70 zł). Zamówienia były realizowane zgodnie z regulaminem określonym w Zarządzeniu nr 6/2014 Dyrektora GOK z dnia 6 maja 2014 r. w sprawie ustalenia zasad udzielania zamówień publicznych o wartości szacunkowej poniżej 30 tys. euro.

(akta kontroli, tom I str. 70-102, 165-192, 398-546)

W ramach Projektu 0021/19 zrealizowano postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego pn. „Wykonanie instalacji gazowej oraz instalacji grzewczej z przewodami powietrzno-spalinowymi i wentylacyjnymi wyprowadzonymi na dach klatki schodowej budynku zabytkowego” o wartości 333 994,20 zł. Przeprowadzono również pięć zamówień o szacunkowej wartości poniżej 30 tys. euro, w zakresie: zarządzania (43 050 zł), obsługi prawnej Projektu (54 661,20 zł), realizacji usług nadzoru inwestorskiego (11 685 zł) i prowadzenia nadzoru archeologicznego (4000 zł) oraz wykonania tablicy informacyjnej (725,70 zł).

(akta kontroli, tom I str. 366-382)

1.12. Na realizację robót budowlanych związanych z modernizacją obiektu, GOK posiadał dokumentację projektową opracowaną w latach 2013-2014. Prac jednak nie zrealizowano ze względu na nieuzyskanie dofinansowania. W związku z ubieganiem się o dofinansowanie w ramach Projektu 0120/16 zaktualizowano dokumentację projektową. Dotyczyło to:

– Dokumentacji projektowej na drogi i place Wieży Ariańskiej, przedmiaru robót, kosztorysu inwestorskiego oraz uzgodnień zjazdu z drogi wojewódzkiej nr 827, które zostały wykonane na podstawie umowy z firmą projektową na kwotę 3321 zł, zawartej przez GOK w dniu 10 czerwca 2013 r. W wyniku dezaktualizacji dokumentacji ponownie zawarto umowę z tą firmą w dniu 12 maja 2016 r. (na kwotę 615 zł) na opracowanie (do 20 lipca 2016 r.) dokumentacji projektowej z uwzględnieniem poprawek na drogi oraz place przy Wieży Ariańskiej, przedmiaru robót, kosztorysu inwestorskiego oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych⁴⁸. Zakres robót obejmował pierwszy etap umowy, drugi etap dotyczył sprawowania nadzoru autorskiego podczas wykonywanych robót budowlanych i odbioru końcowego. Wynagrodzenie za nadzór autorski, wynosiło 1845 zł i było uzależnione od liczby pobyków projektanta na budowie.

– Dokumentacji projektowej tablic upamiętniających zasłużonych kowali na terenie Wieży Ariańskiej, przedmiaru robót i kosztorysu inwestorskiego, a także dokumentacji projektowej, dotyczącej remontu przypór i tynków elewacji wraz z podokiennikami w budynku Wieży Ariańskiej, kosztorysu inwestorskiego, przedmiaru robót oraz specyfikacji technicznej robót (pierwszy etap), które zostały wykonane przez drugą firmę projektową (dalej: Biuro Projektów) na podstawie zawartych przez GOK umów odpowiednio: z dnia 10 lipca 2013 r. na kwotę 4800 (netto⁴⁹) oraz z dnia 14 stycznia 2014 r. na kwotę 4920 zł. W wyniku dezaktualizacji dokumentacji projektowej tablic upamiętniających zasłużonych kowali GOK ponownie zawarł umowę z Biurem Projektów w dniu 11 października 2016 r. na kwotę 369 zł (brutto) na wykonanie (do dnia 27 grudnia 2016 r.)

⁴⁸ Dalej: specyfikacja techniczna robót.

⁴⁹ Brutto 5904 zł.

aktualizacji poprzednich opracowań (tj. dokumentacji projektowej tablic upamiętniających zasłużonych kowali na terenie Wieży Ariańskiej, przedmiaru robót, kosztorysu inwestorskiego oraz specyfikacji technicznej). Za wykonanie aktualizacji projektu tablic (pierwszy etap) zapłacono kwotę zgodną z umową. W umowie przewidziano także realizację drugiego etapu, obejmującego sprawowanie nadzoru autorskiego podczas montażu tablic upamiętniających zasłużonych kowali na terenie Wieży Ariańskiej. Wynagrodzenie za nadzór autorski wyniosło 615 zł i zostało zapłacone na podstawie faktury z dnia 16 lipca 2019 r.

Dyrektor GOK wyjaśniła, że wykonane w 2013 r. projekty budowlane: „Drogi i place przy Wieży Ariańskiej w Wojciechowie” oraz „Tablice upamiętniające zasłużonych kowali”, na podstawie których uzyskano pozwolenie na budowę z dnia 21 października 2013 r., straciły swoją ważność, gdyż w latach 2013–2015 nie pozyskano dofinansowania na realizację ww. przedsięwzięć, dlatego dokumentacja uległa przedawnieniu.

(akta kontroli tom III str. 1-100, 366-417, 418-454, 685)

W wyniku wyboru wykonawców robót budowlanych w ramach Projektu 0120/16 zawarto dwie umowy:

– W dniu 18 lipca 2018 r. z wykonawcą remontu przypór kamiennych, tynków elewacji wraz z podokiennikami w budynku Wieży Ariańskiej. Wykonawca zobowiązał się do wykonania prac w terminie do dnia 18 grudnia 2018 r. za kwotę 475 817,54 zł. GOK zapłacił mu kwotę 505 325,27 zł⁵⁰. Wyższa kwota zapłaty wynikała z zawartych trzech aneksów do umowy, które nie spowodowały zmiany terminu wykonania przedmiotu umowy: aneksu nr 1 z 2 sierpnia 2018 r. dotyczącego zmiany zakresu prac w zakresie izolacji przeciwwilgociowej⁵¹ (wartość umowy wzrosła i wyniosła 517 069,55 zł); aneksu nr 2 z 11 września 2018 r. dotyczącego zwiększenia zakresu robót⁵² (wartość umowy zmniejszyła się o 11 744,28 zł i wyniosła 505 325,27 zł; aneksu nr 3 z 16 października 2018 r., który obejmował wprowadzenie robót zamiennych w zakresie tynków południowej elewacji Wieży Ariańskiej⁵³ (wprowadzenie robót zamiennych nie wpłynęło na wartość wynagrodzenia należnego wykonawcy). Nadzór inwestorski realizowany był na podstawie umowy z dnia 11 kwietnia 2018 r. na kwotę 7500 zł⁵⁴, nadzór archeologiczny – umowy z dnia 18 kwietnia 2018 r. na kwotę 4920 zł⁵⁵.

– W dniu 29 kwietnia 2019 r. z wykonawcą robót, dotyczących wymiany nawierzchni dróg i placów oraz montażu tablic upamiętniających zasłużonych kowali. Wykonawca zobowiązał się do wykonania prac w terminie do dnia 8 lipca

⁵⁰ W tym 190 327,01 zł na podstawie faktury Nr 2/10/2018 z dnia 5.10.2018 r. i 314 998,26 zł na podstawie faktury Nr 6/12/2018 z dnia 10.12.2018 r.

⁵¹ Podstawą do zawarcia aneksu był protokół konieczności z dnia 31 lipca 2018 r., podpisany przez inspektora nadzoru inwestorskiego, kierownika budowy oraz projektanta i zatwierdzony przez dyrektora GOK. Na tę okoliczność kierownik budowy opracował kosztorys różnicowy na kwotę 41 252,01 zł (w tym podatek VAT 7713,79 zł), który został zaakceptowany przez inspektora nadzoru inwestorskiego.

⁵² Poprzez wykonanie dodatkowej izolacji ścian fundamentowych z folii kubełkowej oraz rezygnacji z części robót, obejmujących wykonanie podbetonowania (podbicia) fundamentów przypór, gdyż po odkopaniu istniejących fundamentów przypór prace te okazały się zbędne. Podstawą do zmiany treści umowy i podpisania aneksu były dwa protokoły konieczności z 23.08.2018 r. i 11.09.2018 r. oraz kosztorys różnicowy robót. Dokumenty powyższe zostały podpisane i zatwierdzone przez inspektora nadzoru inwestorskiego.

⁵³ Wykonanie tynków płynących w miejsce projektowanego tynku gładkiego renowacyjnego. Podstawą robót zamiennych były: opinia dotycząca wykończenia elewacji południowej Wieży Ariańskiej, sporządzona przez konserwatora dzieł sztuki, protokoły z dnia 10 i 12.10.2018 r. (w których sporządzeniu uczestniczyli m.in. przedstawiciele Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Lublinie i Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków) oraz protokół konieczności z 16.10.2018 r.

⁵⁴ Zapłacono na podstawie rachunku nr 1/RPO/2018 z dnia 31.12.2018 r.

⁵⁵ Zapłacono na podstawie faktury Nr 35/2018 z dnia 14.12.2018 r.

2019 r. za kwotę 325 950 zł. GOK zapłacił wykonawcy robót budowlanych zgodnie z umową ww. kwotę⁵⁶. Nadzór inwestorski w specjalności drogowej dla robót budowlanych sprawowany był na podstawie umowy z 17 kwietnia 2019 r. na kwotę 4700 zł⁵⁷, a nadzór archeologiczny – umowy z dnia 13 marca 2019 r. na kwotę 6000 zł⁵⁸. Umowa z wykonawcą nie była zmieniana.

Umowy z wykonawcami robót były tożsame ze wzorami umowy złożonymi przez nich w trakcie postępowania przetargowego (m.in. dotyczyło to zakresu wykonywanych robót budowlanych, kwoty zamówienia oraz terminu realizacji).

(akta kontroli tom III str. 107-269, 455-566)

W umowach z wykonawcami robót budowlanych w Projekcie 0120/16 w sposób właściwy zabezpieczono interes zamawiającego. Dotyczyło to m.in.: okresu gwarancji na wykonane roboty⁵⁹; wysokości kary umownej za nieterminowe zakończenie realizacji zadania⁶⁰; wprowadzenia zapisów odnośnie zabezpieczenia należytego wykonania umowy⁶¹; ustalenia rodzajów odbioru robót budowlanych i sposobu ich przeprowadzania⁶².

(akta kontroli tom III str. 107-147, 455-498)

Przed podpisaniem umów z wykonawcami robót budowlanych w Projekcie 0120/16 GOK posiadał wydane przez Starostę Lubelskiego decyzje o zatwierdzeniu projektów budowlanych i pozwoleniu na wykonanie robót budowlanych z dnia: 26 sierpnia 2015 r. (w zakresie remontu przypór kamiennych, tynków elewacji wraz z podokiennikami w budynku Wieży Ariańskiej) oraz 28 lutego 2017 r. (w zakresie wymiany nawierzchni dróg i placów oraz montażu tablic upamiętniających zasłużonych kowali). W pozwoleniach Starosta wskazał na szczególne warunki zabezpieczenia terenu budowy i prowadzenia robót zgodnie z decyzjami Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (dalej: LWKZ) odpowiednio: z dnia 12 czerwca 2015 r. i 5 stycznia 2017 r.

(akta kontroli tom III str. 270-281, 567-578)

Każdorazowo przed dokonaniem zapłaty za wykonane roboty budowlano-instalacyjne w Projekcie 0120/16 sporządzano protokół wykonania robót częściowych wykonanych w okresie rozliczeniowym. Wykonawca remontu Wieży przedłożył do zapłaty dwie faktury, do których załączono ww. protokoły. Fakturę na kwotę 190 327,01 zł wystawiono na podstawie protokołu zaawansowania prac, zweryfikowanego i zaakceptowanego przez inspektora nadzoru inwestorskiego. Podstawę zapłaty za drugą fakturę⁶³, na kwotę 314 998,26 zł, stanowił protokół odbioru końcowego z dnia 10 grudnia 2018 r. Zapłaty za wykonane prace wykonawcy wymiany nawierzchni i montażu tablic dokonano na podstawie jednej

⁵⁶ Na podstawie faktury nr 50/2019 z dnia 5.07.2019 r. oraz protokołu odbioru robót z dnia 5.07.2019 r.

⁵⁷ Zapłacono zgodnie z umową i przedłożonym rachunkiem Nr 2/07/2019 z dnia 5.07.2019 r.

⁵⁸ Zapłacono zgodnie z umową na podstawie rachunku nr 16/2019 z dnia 9.07.2019 r.

⁵⁹ Wynosił on 72 miesiące od daty podpisania protokołu odbioru końcowego, a w przypadku stwierdzenia w trakcie odbioru końcowego usterek lub wad nadających się do usunięcia – od daty podpisania protokołu usunięcia tych wad.

⁶⁰ W umowie 18 lipca 2018 r. – 0,25% wynagrodzenia umownego za każdy dzień opóźnienia, w umowie 29 kwietnia 2019 r. – 0,2%; za zwłokę w usunięciu wad stwierdzonych przy odbiorze końcowym przedmiotu umowy kara w obu przypadkach wynosiła 0,1% wartości wynagrodzenia umownego za każdy dzień zwłoki.

⁶¹ W przypadku remontu Wieży w wysokości 7% wynagrodzenia za przedmiot umowy (33 307,23 zł), w przypadku wymiany nawierzchni i montażu tablic w wysokości 5% (16 297,50 zł). Zabezpieczenia zostały wniesione w formie gwarancji ubezpieczeniowych.

⁶² Odbiór robót zanikających i ulegających zakryciu, odbiór końcowy, odbiór po okresie gwarancji/rękojmi za wady, odbiór ostateczny po okresie gwarancji/rękojmi – odbiór pogwarancyjny.

⁶³ Nr 6/12/2018 r. z 10.12.2018 r.

faktury⁶⁴ na kwotę 325 950 zł, do której załącznikiem był protokół odbioru końcowego inwestycji z dnia 5 lipca 2019 r.

W obu badanych przypadkach podczas realizacji zadań inwestycyjnych nie było podstaw do nałożenia kar umownych na wykonawcę, gdyż zadania zostały wykonane przed terminem wyznaczonym w umowie.

(akta kontroli tom III str. 107-147, 184-193, 455-498, 503-504, 639-641)

Przeprowadzone w dniu 10 grudnia 2021 r. oględziny obiektu wykazały, że zadania budowlane w Projekcie 0120/16 zostały wykonane zgodnie z dokumentacją projektową. Jakość wykonanych robót budowlanych określono jako dobrą. Wskazano także, że powinna zostać wykonana opaska odwadniająca od strony południowej Wieży Ariańskiej, której wykonanie nie było uwzględnione w dokumentacji projektowej. Dyrektor GOK wyjaśniła m.in., że przy elewacji południowej Wieży Ariańskiej nie została wykonana opaska granitowa, ponieważ w złożonym wniosku o dofinansowanie planowano wykonanie jeszcze jednej inwestycji – zadanej sceny przy Wieży Ariańskiej. Scena miała przylegać bezpośrednio do ściany południowej wieży, zadanie to jednak zostało odrzucone przez UM WL. Podała, że opaska granitowa o wymiarach 8,50 m x 1,50 m przy Wieży Ariańskiej zostanie wykonana w najbliższym czasie.

(akta kontroli tom III str. 680-684, 686)

1.13. GOK, jako inwestor, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 18 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁶⁵, zapewnił w Projekcie 0120/16 opracowanie projektów budowlano-wykonawczych dla dwóch zadań inwestycyjnych; stosownie do wymogów art. 41 ust. 4 ww. ustawy zawiadomił o terminie rozpoczęcia robót budowlanych⁶⁶ Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Lublinie oraz załączył oświadczenia: kierownika budowy o przyjęciu obowiązków kierownika budowy i inspektora nadzoru inwestorskiego o przyjęciu obowiązków pełnienia nadzoru nad robotami budowlanymi. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r.⁶⁷ opracowano plany bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Ustanowiono inspektorów nadzoru robót budowlanych w ramach nadzoru inwestorskiego w branży budowlanej i drogowej. Inspektorzy byli zatrudnieni na podstawie zawartych umów na wykonanie remontu przypór kamiennych i na wykonanie nawierzchni drogi. Posiadali oni odpowiednie wykształcenie techniczne i uprawnienia budowlane, byli wpisani na listę członków Lubelskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa oraz posiadali wymagane ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej (art. 12 ust. 2 i 7 ustawy Prawo budowlane).

Zlecono, zgodnie z wymogami zawartymi w decyzjach LWKZ, prowadzenie badań archeologicznych podczas realizacji prac ziemnych, w formie nadzoru przez uprawnionego specjalistę archeologa.

(akta kontroli tom III str. 6-52, 235-269, 284-312, 395-440, 541-566, 581-622)

Zapisy w dziennikach budowy dwóch analizowanych zadań inwestycyjnych w Projekcie 0120/16 odzwierciedlały prawidłowy przebieg robót budowlanych oraz zdarzeń i okoliczności zachodzących w toku ich wykonywania. Kierownicy dokonywali wpisów robót zanikowych lub ulegających zakryciu, które następnie

⁶⁴ Nr 50/2019 z 5.07.2019 r.

⁶⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, ze zm. Dalej: ustawa Prawo budowlane.

⁶⁶ W przypadku wykonywania remontu Wieży 23.07.2018 r., nawierzchni drogi – 6.05.2019 r.

⁶⁷ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. z 2003 r. Nr 120, poz. 1126).

zgłaszali do odbioru inspektorowi nadzoru inwestorskiego. Prace były każdorazowo odbierane przez inspektora nadzoru inwestorskiego.

Odbiór wykonanych zadań odbył się zgodnie z warunkami określonymi w umowie z wykonawcą na drukach stanowiących załącznik do umowy. Na podstawie protokołu odbioru końcowego inwestycji z dnia 10 grudnia 2018 r. odebrano wykonane roboty budowlane w zakresie remontu Wieży⁶⁸. Drugie zadanie inwestycyjne, dotyczące wymiany nawierzchni dróg i placów oraz montażu tablic upamiętniających zasłużonych kowali, zostało odebrane na podstawie protokołu odbioru końcowego inwestycji z dnia 5 lipca 2019 r.⁶⁹. W protokołach odbioru końcowego inwestycji nie stwierdzono wad lub niedoróbek. Wykonawca zgodnie z umową przekazał inwestorowi: dokumentację powykonawczą, dziennik budowy, aprobaty techniczne, atesty, deklaracje zgodności lub certyfikaty zgodności wbudowanych materiałów zgodnie ze specyfikacją techniczną robót, inwentaryzację powykonawczą oraz kartę gwarancyjną.

GOK corocznie od zakończenia realizacji inwestycji (zgodnie z kartą gwarancyjną stanowiącą załącznik do umowy) dokonywał komisyjnie w listopadzie 2019 r., 2020 r. i 2021 r.⁷⁰ przeglądu prac wykonanych w okresie gwarancji i rękojmi. Przeprowadzone przeglądy nie ujawniły wad wykonanych robót budowlanych.

(akta kontroli tom III str. 189-192, 313-361, 623-643)

W obu przypadkach nie było podstaw do nałożenia kar umownych, gdyż zadania zostały wykonane w terminie określonym w umowie.

(akta kontroli tom III str. 107-147, 189-193, 455-498, 639-641)

1.14. Wieża Ariańska⁷¹ została wpisana do rejestru zabytków województwa lubelskiego pod nr A/308 w dniu 1 sierpnia 1967 r.

GOK, składając 29 lipca 2016 r. do IZ RPO WL wniosek o dofinansowanie Projektu 0120/16, posiadał, w zakresie prowadzenia prac konserwatorskich:

– Decyzję z dnia 12 czerwca 2015 r. (pozwolenie) wydaną przez LWKZ⁷², zezwalającą na prowadzenie robót budowlanych i prac konserwatorskich związanych z remontem przypór kamiennych oraz tynków z podokiennikami w elewacji południowej, a także na wykonanie izolacji przeciwwilgociowej w budynku Wieży Ariańskiej. LWKZ w decyzji zastrzegł spełnienie dwóch warunków: podczas realizacji prac ziemnych należy prowadzić badania archeologiczne w formie nadzoru, który należy powierzyć uprawnionemu specjalistcie archeologowi; na prowadzenie badań archeologicznych należy uzyskać odrębne zezwolenie LWKZ, zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (dalej: ustawa o zabytkach)⁷³.

– Decyzję z dnia 16 września 2013 r. (pozwolenie) wydaną przez LWKZ⁷⁴, zezwalającą na realizację robót budowlanych związanych z wymianą nawierzchni dróg i placów wraz z montażem tablic upamiętniających zasłużonych kowali, która utraciła ważność, gdyż w terminie jej obowiązywania GOK nie uzyskał pozwolenia na budowę. W związku z powyższym, na wniosek GOK w dniu 5 stycznia 2017 r.

⁶⁸ W odbiorze udział wzięli m.in.: kierownik budowy, inspektor nadzoru inwestorskiego, projektant, konserwator dzieł sztuki oraz przedstawiciel WUOZ.

⁶⁹ Przy udziale m.in. kierownika budowy, inspektora nadzoru inwestorskiego i projektanta.

⁷⁰ Przy udziale przedstawiciela wykonawcy i inspektora nadzoru budowlanego.

⁷¹ Powstała w drugiej połowie XIV w. W przeszłości był to zespół zamkowy z wałami obronnymi i murem obronnym ze strzelnicami.

⁷² IN.5142.268.2.2015 z dnia 12.06.2015 r.

⁷³ Dz. U. z 2021 r. poz. 710, ze zm.

⁷⁴ IN.5142.60.3.2013 z dnia 16.09.2013 r.

LWKZ wydał nową decyzję, zezwalającą na zakres robot budowlanych⁷⁵. LWKZ w decyzji zastrzegł spełnienie dwóch takich samych warunków, co w decyzji z 12 czerwca 2015 r.

Funkcję inspektorów nadzoru archeologicznego powierzono w pracach związanych z remontem Wieży osobom spełniającym wymogi określone w art. 37e ustawy o zabytkach, które także uzyskały pozwolenie LWKZ na prowadzenie badań archeologicznych podczas realizacji inwestycji. GOK jako inwestor zapewnił kierowanie robotami budowlanymi oraz wykonywanie nadzoru inwestorskiego przez osoby posiadające wymagane kwalifikacje, określone w art. 36a, 37a i 37c ustawy o zabytkach. Ponadto na prowadzenie badań archeologicznych uzyskano zezwolenia LWKZ, stosownie do wymogów art. 36 ust. 1 pkt 5 ustawy o zabytkach, oraz pozwolenie na prowadzenie badań archeologicznych podczas realizacji inwestycji polegających na remoncie przypór kamiennych⁷⁶ oraz na wymianie nawierzchni dróg i placów⁷⁷.

(akta kontroli tom III str. 255-264, 279-293, 304-312, 557-583, 609-622, 658-662, 668-679)

W badanym okresie LWKZ nie przeprowadził kontroli przestrzegania i stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w odniesieniu do obiektu Wieży Ariańskiej i nawierzchni wokół tego budynku.

(akta kontroli tom III str. 685-686)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dwa spośród 12 wniosków o płatność, złożonych przez GOK do IZ RPO WL w ramach Projektu 120/16, zostały przekazane z naruszeniem terminów określonych w umowie o dofinansowanie.

Zgodnie z § 5 ust. 5 umowy o dofinansowanie Projektu 120/16 beneficjent składa wnioski o płatność nie częściej niż raz w miesiącu, ale nie rzadziej niż co trzy miesiące. Pierwszy wniosek o płatność składa nie później niż w terminie trzech miesięcy od daty podpisania umowy, kolejne wnioski nie częściej niż raz w miesiącu, ale nie rzadziej niż co trzy miesiące od daty złożenia poprzedniego wniosku o płatność. Brak wydatków po stronie beneficjenta nie zwalnia go z obowiązku przedkładania wniosków o płatność z wypełnioną częścią dotyczącą rzeczowego przebiegu realizacji Projektu.

Wniosek o płatność nr 3 został przekazany do IZ RPO WL 30 kwietnia 2018 r., tj. po upływie trzech miesięcy od daty złożenia, w dniu 25 stycznia 2018 r., wniosku nr 2. Wniosek o płatność nr 7 został przekazany (14 grudnia 2018 r.) w tym samym miesiącu, co wniosek o płatność nr 6, złożony 4 grudnia 2018 r.

Dyrektor GOK wyjaśniła, że opóźnienie w złożeniu wniosku o płatność nr 3 spowodowane było pracami nad dokumentacją przetargową (konsultacje z kancelarią, sprawdzanie SIWZ). Wniosek o płatność nr 7 był wnioskiem o kolejną zaliczkę, która była niezbędna na opłacenie faktury za roboty budowlane.

(akta kontroli tom II, str. 321-330, 346-357, 494-497)

2. GOK wyodrębnił i prowadził ewidencję księgową Projektu 0120/16 z naruszeniem § 14 umowy o dofinansowanie, zgodnie z którym beneficjent był zobowiązany do prowadzenia ewidencji księgowej dotyczącej realizacji projektu

⁷⁵ IN.5142.6.1.2017 z dnia 5.01.2017 r.

⁷⁶ IA.5161.80.1.2018 z dnia 23.05.2018 r.

⁷⁷ IA.5161.48.1.2019 z dnia 2.04.2019 r.

w sposób przejrzysty, tak aby była możliwa identyfikacja operacji księgowych i bankowych. Naruszenia ww. postanowień umownych polegały na:

- niewyodrębnieniu w Aneksie nr 8 do Zakładowego Planu Kont GOK wszystkich kont, na których dokonywano ewidencji operacji związanych z Projektem, tj. kont o numerach: 762, 402, 404⁷⁸;
- ewidencjonowaniu otrzymanego z IZ RPO WL dofinansowania w kwocie 507 062,23 zł (zaliczki i refundacje poniesionych kosztów) na kontach, które nie były wyodrębnione dla Projektu 0120/16: w 2017 r. 11 050 zł na koncie 762/G-b9; w 2018 r. 277 319,37 zł na koncie 762/G-bP; w 2019 r. 130 000 zł na koncie 762/G-b9 oraz 88 692,86 zł na koncie 762/G-bP;
- niezaksięgowaniu pierwszej zaliczki na realizację Projektu 0120/16 w kwocie 11 050 zł (która wpłynęła na rachunek bankowy w dniu 27 listopada 2017 r.) na wyodrębnionym dla Projektu koncie 137/KB-hP, tylko na koncie 137/KB-h01, wyodrębnionym dla innego projektu.

Dyrektor GOK wyjaśniła, że omyłkowo nie wyodrębniono wszystkich kont, na których dokonywano ewidencji operacji gospodarczych związanych z Projektem 0120/16. Główna księgową wyjaśniła, że dopiero z rokiem obrachunkowym 2018 wyodrębniono analitykę dla Projektu 0120/16, dlatego zaliczkę w kwocie 11 050 zł zaksięgowano na koncie wyodrębnionym dla innego, zakończonego projektu.

(akta kontroli, tom II str. 494-497, 552, 584, 588,591-599)

3. Do kosztu wytworzenia środka trwałego Wieży Ariańskiej nie zaliczono wydatków w kwocie 18 450 zł, związanych ze zleceniem zarządzania Projektem 0120/16 podmiotowi zewnętrznemu (umowa nr 12/2017 z 14 lipca 2017 r.), do czego zobowiązywały przepisy ustawy o rachunkowości.

Zgodnie z art. 28 ust. 2 i ust. 8 ustawy o rachunkowości za koszt wytworzenia środka trwałego w budowie przyjmuje się ogół kosztów poniesionych przez jednostkę za okres budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia, do dnia bilansowego lub przyjęcia do użytkowania, w tym również niepodlegający odliczeniu podatek od towarów i usług.

Dyrektor GOK wyjaśniła, że poniesiony koszt na zarządzanie projektem, według GOK, nie stanowił kosztu wytworzenia środka trwałego, ponieważ nie był kosztem kwalifikowalnym realizowanego Projektu.

(akta kontroli tom II str. 494-497, 520-534)

4. W Projekcie 0120/16 Dyrektor GOK przyjęła i zatwierdziła zaktualizowane przez Biuro Projektów w 2018 r. przedmiary robót i kosztorysy inwestorskie, dotyczące remontu przypór kamiennych, tynków elewacji wraz z podokiennikami w budynku Wieży Ariańskiej oraz tablic upamiętniających zasłużonych kowali, które zawierały nieujęta we wcześniejszych kosztorysach, nieprawidłowo wykazaną pozycję pn. „nadzór autorski”. W kosztorysie dotyczącym remontu Wieży koszt nadzoru autorskiego wynosił 6080 zł, a w kosztorysie dotyczącym montażu tablic 3500 zł. Wskutek ujęcia tej pozycji w kosztorysach i przedmiarach zapłacone wynagrodzenie ryczałtowe dwóm wykonawcom zawierało ten element kosztów⁷⁹.

Dyrektor GOK wyjaśniła, że w przypadku remontu Wieży prawdopodobnie omyłkowo kosztorysant w 2018 r. opracował dokumenty (kosztorys i przedmiar robót), w których była pozycja „nadzór autorski”. GOK nie zlecał dodawania

⁷⁸ Operacje na kontach 402 i 404 zostały ostatecznie przeksięgowane 31.12.2018 r. na konto 080/G-i01.

⁷⁹ W łącznej kwocie wynagrodzenia wykonawcy remontu Wieży (505 325,27 zł) została ujęta, zgodnie z kosztorysem ofertowym (stanowiącym załącznik do umowy) pozycja „nadzór autorski” na kwotę 1750 zł netto (brutto 2152,50 zł). W przypadku montażu tablic wykonawca nie przedstawił kosztorysu ofertowego.

dodatkowej pozycji „nadzór autorski”. Na etapie przeprowadzenia procedury przetargowej zmiana ta nie została zauważona, a kosztorys ofertowy, złożony przez wykonawcę remontu Wieży, był materiałem pomocniczym w przygotowaniu wyceny prac objętych procedurą przetargową. Jednocześnie podała, że w tych dwóch zadaniach wykonanie kosztorysów GOK zlecił tej samej osobie – autorowi projektów budowlanych. Na etapie realizacji zadania dotyczącego montażu tablic nie zauważono, że podpisana umowa przewiduje sprawowanie nadzoru autorskiego oraz że taka pozycja znalazła się w przedmiarze i kosztorysie.

(akta kontroli tom I str. 407-432, 488-513, 669-712; tom III str. 1-5, 53-65, 101-103, 107-155, 184-192, 693-704)

OCENA CZĄSTKOWA

W zakończonym Projekcie 0120/16 zadania były realizowane zgodnie z umową o dofinansowanie (wraz z aneksami) oraz aktualizowanym harmonogramem rzeczowo-finansowym. Zmiany wprowadzono w trybie przewidzianym w umowie. Przesunięcie zakończenia rzeczowego i finansowego realizacji Projektu wynikało z przyczyn niezależnych od Beneficjenta. Projekt został zakończony i rozliczony terminowo. Wnioski o płatność sporządzono prawidłowo, a 10 spośród 12 wniosków przekazano do IZ RPO WL w wymaganym terminie. Wyboru wykonawców dokonano zgodnie z obowiązującymi przepisami. GOK w sposób właściwy wywiązywał się z obowiązków inwestora określonych w przepisach ustawy Prawo budowlane dla dwóch zadań inwestycyjnych dotyczących robót budowlanych. Od wykonawców egzekwowano obowiązki wynikające z umów, a jakość wykonanych prac była dobra. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: niezgodnego z umową o dofinansowanie Projektu 0120/16 prowadzeniu ewidencji księgowej i przekazaniu do IZ RPO WL dwóch wniosków o płatność z naruszeniem wymaganych terminów, niezgodnym z ustawą o rachunkowości niezaliczeniu do kosztu wytworzenia środka trwałego Wieży Ariańskiej wydatków w kwocie 18,5 tys. zł, a także niezgodnym z przedmiotem zamówienia zamieszczeniu w kosztorysach inwestorskich pozycji dotyczącej nadzoru autorskiego.

OBSZAR

2. Osiągnięcie zakładanych celów projektów

Opis stanu faktycznego

2.1. We wniosku o dofinansowanie Projektu 0120/16 wartości docelowych wskaźników rezultatu do osiągnięcia określono następująco: *liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem*⁸⁰ – 4445 w 2020 r. oraz *wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne*⁸¹ – o 445 osób w 2020 r. Źródłem danych do ustalenia wartości wskaźników miała być liczba sprzedanych biletów do Muzeum Kowalstwa, a pomiar zakładano przeprowadzić rok po zakończeniu projektu. Wskaźnikami produktu były natomiast: *liczba instytucji kultury objętych wsparciem, liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem oraz liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem*. Założono, że w tych trzech wskaźnikach wsparciem zostanie objęty jeden obiekt/zabytek/jedna instytucja. Dane niezbędne do wyliczenia wskaźnika miały zostać pozyskane z protokołu odbioru końcowego, wskaźnik mierzony raz w 2019 r. i wykazany we wniosku o płatność końcową. Nie wprowadzono zmian w zakładanych wartościach wskaźników.

Według wniosku o dofinansowanie Projektu 0021/19 wskaźnikami rezultatu były: *liczba osób korzystających z obiektu objętego wsparciem* – przyjęto wartość 5593

⁸⁰ Dalej: Liczba osób korzystających z obiektu objętego wsparciem.

⁸¹ Dalej: Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin.

osób w 2024 r. oraz wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin o 572 osoby w 2024 r. (źródła danych do wskaźników: liczba sprzedanych biletów do Muzeum Kowalstwa; pomiar miał być przeprowadzony 12 miesięcy po zakończeniu projektu). Wskaźnikami produktu były natomiast: *liczba instytucji kultury objętych wsparciem, liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem oraz liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem*. Założono, że w tych trzech wskaźnikach wsparciem zostanie objęty jeden obiekt/zabytek/jedna instytucja (dane niezbędne do wyliczenia wskaźnika miały zostać pozyskane z dokumentacji powykonawczej, wskaźnik mierzony raz w 2023 r. na koniec realizacji projektu). Nie wprowadzono zmian w zakładanych wartościach wskaźników.

(akta kontroli, tom I str. 134-164, 230-241, 266-299)

2.2. Według zasad określonych w regulaminie konkursu nr RPLU.07.01.00-IZ.00-06-002/16, (załączniku nr 5 do regulaminu⁸²) źródłem danych, niezbędnych do określenia w projektach wskaźników rezultatu, dotyczących liczby osób korzystających z obiektu objętego wsparciem oraz wzrostu oczekiwanej liczby odwiedzin, mogła być analiza popytu na usługi, badania terenowe lub szacunki oparte na doświadczeniach podobnych miejsc lub obiektów, które realizowały podobne projekty. Źródłem informacji o dotychczasowej liczbie odwiedzin (stanowiącej wartość bazową do wyliczenia wzrostu) powinny być informacje z działu sprzedaży (liczba sprzedanych biletów w ciągu pełnego roku kalendarzowego poprzedzającego realizację projektu) lub badania potoku odwiedzających w miejscach otwartych z tego okresu.

Według wniosków o dofinansowanie w projektach 0120/16 i 0021/19 wskaźniki rezultatu oszacowano na podstawie przeprowadzonych badań popytu (raportu z przeprowadzonej analizy popytu), a wskaźniki produktu wynikały z metodologii szacowania wartości wskaźników opartych na odpowiednich przepisach prawnych (definicja instytucji kultury, obiektu budowlanego i zabytku nieruchomego).

W oparciu o wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród turystów odwiedzających Muzeum Kowalstwa popyt, w czasie składania wniosku o dofinansowanie Projektu 0120/16, określono na poziomie 4000 osób rocznie na podstawie danych o liczbie sprzedanych biletów do Muzeum Kowalstwa. Realizacja Projektu 0120/16 miała przyczynić się do wzrostu liczby odwiedzających, których według analizy popytu miało być 4445 w 2020 r., a więc miał nastąpić wzrost odwiedzających o 445 osób w ciągu roku (o 11,12% w stosunku do roku poprzedniego). Popyt, w czasie składania wniosku o dofinansowanie Projektu 0021/19 określono na poziomie 5021 osób rocznie (liczba sprzedanych biletów do Muzeum Kowalstwa). Realizacja Projektu 0021/19 miała przyczynić się do wzrostu liczby odwiedzających, których według analizy popytu miało być 5593 w 2024 r., a więc miał nastąpić wzrost odwiedzających o 572 osoby w ciągu roku (o 11,4%).

(akta kontroli, tom I str. 134-164, 374-378, 597-604, 619; tom II str. 307-314)

2.3. Pomiaru i ustalenia końcowej wartości wskaźników rezultatu na zakończenie Projektu 0120/16, dotyczących liczby osób korzystających z obiektu oraz liczby odwiedzin w obiekcie, dokonywano w oparciu od raporty potwierdzające liczbę sprzedanych biletów do Muzeum Kowalstwa. Dane niezbędne do wyliczenia wskaźników produktu wynikały z protokołu odbioru końcowego obiektu.

Pomiaru wskaźników w Projekcie 0120/16 dokonano zgodnie z metodologią wskazaną w załącznikach do umowy o dofinansowanie. Przeprowadzono go także na podstawie weryfikowalnego źródła danych.

⁸² Pt. Lista wskaźników do konkursu na działanie 7.1.

(akta kontroli, tom I str. 134-164, 384-386; tom II str. 81-82)

2.4. W § 4 ust. 3 umowy o dofinansowanie Projektu 0120/16 Beneficjent zobowiązał się do realizacji projektu w sposób, który zapewni osiągnięcie wartości docelowych wskaźników osiągnięcia celów projektu (produktu i rezultatu bezpośredniego) zakładanych we wniosku o dofinansowanie. W świetle § 11a ust. 1 umowy, zmienionej w wyniku podpisania aneksu nr 1 w Projekcie 0120/16 i umowy o dofinansowanie Projektu 0021/19, Beneficjent był zobowiązany osiągnąć wartości docelowe wskaźników produktu i rezultatu, określone we wniosku o dofinansowanie. Stosownie do § 11a ust. 2 umowy osiągnięcie wartości docelowej wskaźników rezultatu powinno nastąpić nie później, niż w terminie 12 miesięcy od zakończenia rzeczowej realizacji projektu.

We wniosku końcowym o płatność (za okres od 31 lipca do 1 października 2019 r.), przekazany Instytucji Zarządzającej w dniu 21 listopada 2019 r., wykazano osiągnięcie następujących wartości wskaźników produktu: *Liczba instytucji kultury objętych wsparciem* – 1,00; *Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem* – 1,00; *Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem* – 1,00 (osiągnięcie wszystkich tych wskaźników na poziomie 100%). We wniosku wykazano też wskaźniki rezultatu do osiągnięcia rok po zakończeniu projektu: *Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem [osoby/rok]* – 4445 osób; *Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne [odwiedziny/rok]* – 445.

Trzy zakładane wskaźniki produktu zostały osiągnięte 20 września 2019 r. Podpisano w tym dniu ostatni protokół odbioru, na podstawie którego można było stwierdzić, że wsparciem w tych trzech wskaźnikach został objęty jeden obiekt/zabytek/jedna instytucja.

W dniu 13 listopada 2019 r. dyrektor GOK złożyła oświadczenie, że GOK osiągnie wskaźniki rezultatu wskazane we wniosku o dofinansowanie w terminie jednego roku od dnia zakończenia finansowej realizacji projektu, a w dniu 9 listopada 2021 r. oświadczenie o osiągniętych wartościach dwóch wskaźników rezultatu, ustalonych na podstawie liczby sprzedanych biletów do Muzeum Kowalstwa. Wartości tych wskaźników wykazano następująco:

- w pierwszym roku trwania (od listopada 2019 r. do października 2020 r.): obiekt odwiedziło 2545 osób, w związku z czym nie osiągnięto zakładanej liczby 4445 osób odwiedzających wskaźnika *Liczba osób korzystających z obiektu objętego wsparciem*; sprzedano 2545 sztuk biletów, w związku z czym nie osiągnięto wskaźnika *Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin osób* – wskaźnik był zerowy⁸³; (nieosiągnięcie wskaźników uzasadniono pandemią COVID-19 i czasowym zamknięciem obiektów kultury);
- w drugim roku trwania (w okresie od listopada 2020 r. do października 2021 r.) obiekt odwiedziło 3407 osób, tj. wartość wskaźnika *Liczba osób korzystających z obiektu objętego wsparciem* była wciąż mniejsza niż zakładane 4445 osób odwiedzających (uzasadniono to także pandemią COVID-19); sprzedano 3407 biletów, co oznaczało wzrost (w stosunku do wartości 2545 osiągniętej w poprzednim okresie) o 862 biletów, tj. wzrost większy niż zakładane 445 sztuk biletów.

⁸³ W porównaniu do poprzedniego okresu (listopad 2018 r. – październik 2019 r.), w trakcie którego sprzedano 5372 sztuk biletów do Muzeum Kowalstwa, nastąpił spadek (a nie wzrost).

Ponadto po pierwszym roku trwałości GOK przedłożył 17 listopada 2021 r. przez system LSI2014⁸⁴ do IŻ RPO WL sprawozdanie dotyczące kontroli trwałości projektu, w którym zawarte zostały informacje o poziomie osiągniętych wskaźników w okresie pierwszego roku trwałości wraz z dokumentami potwierdzającymi osiągnięcie wskaźników. Złożono także przez system SL2014 w dniu 9 grudnia 2021 r. oświadczenie o osiągniętych wskaźnikach. Dyrektor GOK wyjaśniła, że nie otrzymała z Instytucji Zarządzającej pisma, odnoszącego się do przesłanych dokumentów.

Analiza danych źródłowych, dotyczących liczby sprzedanych biletów, wykazała m.in., że:

- GOK posiadał raporty dobowe i okresowe, które potwierdzały sprzedaż biletów do Muzeum Kowalstwa: w okresie od listopada 2019 r. do października 2020 r. Wykazano w nich liczbę 2536 sprzedanych biletów (normalnych w cenie 8 zł i ulgowych w cenie 6 zł), tj. o dziewięć biletów więcej niż wykazano w wartości wskaźnika *Liczba osób korzystających z obiektu objętego wsparciem*;
- w okresie od listopada 2020 r. do października 2021 r. w raportach dobowych i okresowych wykazano 3380 biletów. Dodatkowo z dwóch faktur potwierdzających zakup biletów, wynikało że sprzedano także 29 biletów, co oznaczało, że łącznie sprzedano 3409 biletów, tj. o dwa bilety więcej niż wykazano w wartości wskaźnika; w związku z tym stwierdzeniem zmianie podlegała także wartość wskaźnika dotyczącego wzrostu odwiedzin – o 873.

(akta kontroli, tom I str. 171, 213, 320, 384-390, 626-628; tom II str. 81-82, 97-105, 144-146, 627-630)

Zastępca dyrektora Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego UM WL poinformowała m.in., że GOK jako beneficjent realizujący Projekt 0120/16 przesłał oświadczenie, z którego wynikało, że wskaźnik *Liczba osób korzystających z obiektu objętego wsparciem* w pierwszym i drugim roku trwałości został osiągnięty na poziomie odpowiednio 57,26% (2545 osób) i 76,65% (3407), a wskaźnik *Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin osób* na poziomie odpowiednio 0% i 193,71% (862). W związku z powyższym GOK nie osiągnął w terminie zakładanych wskaźników rezultatu.

(akta kontroli, tom II str. 286-294)

2.5. W § 17 ust. 4 pierwotnej umowy o dofinansowanie Projektu 0120/16 Beneficjent zobowiązał się zachować trwałość projektu, stosownie do postanowień art. 71 rozporządzenia ogólnego UE⁸⁵ oraz zwrócić dofinansowanie, zgodnie z poleceniem zwrotu i w terminie wyznaczonym przez Instytucję Zarządzającą, w przypadku zaistnienia przesłanek zwrotu wkładu, o których mowa w art. 71 rozporządzenia ogólnego. Od dnia 2 grudnia 2017 r., tj. od dnia zmiany umowy na podstawie aneksu nr 1, obowiązywał w tym zakresie § 19a umowy, w którym m.in. określono, że beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości projektu przez okres 5 lat od dnia płatności końcowej na rzecz beneficjenta (§ 19a ust. 1). Analogiczne zapisy dotyczące trwałości projektu obowiązywały w przypadku umowy o dofinansowanie Projektu 0021/19.

⁸⁴ LSI2014 – Lokalny system informatyczny wspierający wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.

⁸⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, s. 320, ze zm.).

W czasie kontroli NIK, GOK zachował trwałość Projektu 0120/16. Nie nastąpiła istotna zmiana wpływająca na charakter projektu, jego cele lub warunki wdrażania oraz zmiana własności elementu współfinansowanej z RPO WL infrastruktury.

(akta kontroli, tom I str. 183, 220, 330, 594; tom II str. 69)

2.6. Beneficjent wykorzystywał obiekt objęty projektem na cele związane z kulturą i realizował w nim statutowe zadania samorządowej instytucji kultury.

Dyrektor GOK wyjaśniła m.in., że funkcjonowanie Biblioteki w strukturze GOK wpływa na obniżenie kosztów działalności Ośrodka. Natomiast funkcjonowanie odrębne GOK i Biblioteki może generować wyższe koszty: funkcjonowania, administracyjne i operacyjne. Ponadto, aplikowanie o środki zewnętrzne przez dwie jednostki, realizacja, rozliczanie zadań – dzielenie zakresów zadań, planowanie dwóch różnych rocznych planów pracy (może wystąpić dublowanie zadań), utrudnienie zarządzania instytucjami w jednym obiekcie, odrębna dokumentacja formalno-prawna: regulaminy, procedury wewnętrzne.

(akta kontroli, tom I str. 19-42; tom II str. 86)

W roku 2020 zgłoszono Wieżę Ariańską do konkursu „Zabytek Zadbane”⁸⁶ w kategorii „Utrwalenie wartości zabytkowej obiektu”, ze wskazaniem wykonanych prac remontowych, zrealizowanych w ramach Projektu 0120/16 w latach 2018-2019. Wieża otrzymała wyróżnienie za prace badawcze, zabezpieczające i remontowo-konserwatorskie, służące zachowaniu integralności oraz wydobywaniu autentycznych wartości struktury budowlanej zabytku.

(akta kontroli, tom I str. 134-164, 266-299, 387-388)

Wybudowana w ramach Projektu 0120/16 infrastruktura była wykorzystywana na prowadzone działania kulturalne przez GOK w 99,66%.

Dyrektor GOK wyjaśniła, że największe ograniczenia w tworzeniu oferty i uczestnictwie odbiorców w przedsięwzięciach kulturalnych spowodowała pandemia COVID-19⁸⁷. Przez długi czas obiekt był zamknięty, a w okresie otwarcia obowiązywały obostrzenia związane m.in. z liczbą osób. W okresie wiosenno-letnim, kiedy obostrzenia były złagodzone i jednostki kultury były otwarte, GOK zintensyfikował ilość organizowanych wydarzeń kulturalnych, a także promocję obiektu w mediach społecznościowych. Dyrektor wyjaśniła, że GOK posiadał odpowiednie warunki lokalowe do prowadzenia działalności kulturalnej. W wyniku realizacji projektów warunki pracy oraz prowadzonych zajęć i warsztatów dla dzieci i osób dorosłych istotnie się poprawiły. Poinformowała, że potrzeby inwestycyjne w przyszłości to remont toalet w piwnicach wieży, adaptacja pomieszczenia w piwnicy na salę warsztatową, budowa zadaszanej sceny, przebudowa hydrantu w wieży, remont drewnianych schodów klatki schodowej, budowa zadaszanej wiaty na potrzeby prowadzonych imprez kowalskich.

Użytkowany obiekt GOK w Wojciechowie nie był w pełni (wewnątrz budynku) dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Utwardzenie i wyrównanie powierzchni w otoczeniu Wieży w ramach Projektu 0120/16 ułatwiło zewnętrzne zwiedzanie przez osoby z niepełnosprawnościami. W ramach Projektu 0021/19,

⁸⁶ Konkurs „Zabytek Zadbane” ma na celu promocję właściwej opieki nad zabytkami – prowadzonych wzorowo prac badawczych, konserwatorskich, rewaloryzacyjnych i adaptacyjnych, a także systematycznych działań na rzecz właściwego utrzymania zabytków. Nadzór nad Konkursem w imieniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dalej: MKiDN) sprawuje Generalny Konserwator Zabytków. W 2020 r., według informacji dyrektora GOK, w konkursie wzięły udział 63 zabytki wpisane do rejestru zabytków nieruchomych z całej Polski.

⁸⁷ W roku 2020 konkurs kowalstwa artystycznego odbył się w trybie korespondencyjnym (kowale przysyłali prace do oceny do Wojciechowa). W związku z panującą sytuacją epidemiologiczną nastąpił znaczący spadek odwiedzających turystów, osób indywidualnych czy wycieczek szkolnych.

ustawione przed Wieżą tablice, przybliżające m.in. historię Wojciechowa i Wieży Ariańskiej oraz tradycje kowalskie, miały zawierać opis także w alfabecie Braille'a (dla osób niewidomych i słabowidzących).

Dyrektor GOK wskazała, że dzięki realizacji projektów w ramach działania 7.1 RPO WL zabezpieczone zostały tynki i elewacja Wieży Ariańskiej, co zapewniło bezpieczeństwo turystom i pracownikom oraz wpłynęło na zwiększenie atrakcyjności turystycznej obiektu. Poinformowała, że możliwości uzyskania środków finansowych w ramach działania 7.1 RPO WL były większe niż w programach krajowych, gdyż programy regionalne miały mniejszy zasięg i tym samym w konkursach była mniejsza konkurencja.

(akta kontroli, tom I str. 387; tom II str. 74-96)

2.7. Według statutu GOK instytucja mogła uzyskiwać dochody m.in. z prowadzenia warsztatów, szkoleń, kursów; sprzedaży własnych wydawnictw; działalności gastronomicznej; organizacji imprez zleczanych przez inne instytucje i zakłady, wypożyczenia sprzętu akustycznego; wynajmu sali konferencyjnej i posesji wokół Wieży Ariańskiej, sprzedaży biletów na imprezy, sprzedaży biletów do Muzeum Kowalstwa, działalności promocyjnej i reklamowej, pośrednictwa w rezerwacji kwater agroturystycznych, działalności impresaryjnej, organizacji imprez turystycznych, edukacyjnych i szkoleniowych.

(akta kontroli, tom I str. 32)

Według przedłożonych przez GOK danych planowane i wykonane przychody GOK⁸⁸ w 2015 r. wynosiły 642 tys. zł i 815,8 tys. zł, a w roku 2020 odpowiednio 967,5 tys. zł (wzrost o 50%) i 1112 tys. zł (36,3%). Kwoty planowanych przychodów na każdy rok w latach 2015-2020 były niższe niż wykonane w danym roku. Źródłem planowanych przychodów były dotacje Gminy Wojciechów: podmiotowa (wyłącznie w planie na lata: 2015, 2017, 2020⁸⁹) oraz podmiotowa i celowa (w latach 2016, 2018, 2019⁹⁰). Dotacja celowa przeznaczona była głównie na wkład własny dla dwóch projektów dofinansowanych z RPO WL.

Udział poszczególnych kategorii przychodów w wykonanych przychodach ogółem w latach 2015-2020 wynosił: dotacja podmiotowa Gminy – od 52,5% (2018) do 79,7% (2015); dotacja celowa Gminy – od 0% do 15,8% (2018); dotacje celowe w budżetu państwa – od 3,6% (2018) do 15,9% (2020); przychody z prowadzonej działalności – od 2,1% (2020) do 5,7% (2016); przychody z najmu i dzierżawy składników majątkowych – od 1,1% (2020) do 4,2% (2017); środki otrzymane od osób fizycznych i prawnych – od 3,1% (2017) do 5,1% (2015); środki otrzymane z innych źródeł – od 0,4% (2020) do 18,9% (2018)⁹¹. W każdym roku w okresie 2015-2020 GOK uzyskiwał dotacje celowe z budżetu państwa (głównie z MKiDN), przychody z prowadzonej działalności oraz z najmu i dzierżawy składników majątkowych, a także środki finansowe od osób fizycznych i prawnych⁹² i z innych źródeł. Wskaźnik procentowy przychodów własnych⁹³ do dotacji podmiotowej wynosił w latach 2015-2019 od 16,4% do 18,7%, a w 2020 r. 8,6% (spadek przychodów własnych w związku z pandemią COVID-19).

⁸⁸ Dane dotyczą jednej instytucji kultury, której częścią była biblioteka.

⁸⁹ Dotacja odpowiednio w kwotach: 642 tys. zł, 766,6 tys. zł, 967 tys. zł.

⁹⁰ Dotacja podmiotowa i celowa odpowiednio w latach: 2016 – 602,2 tys. zł i 86,6 tys. zł; 2018 – 822,5 tys. zł i 129,3 tys. zł; 2019 – 153,2 tys. zł i 92,8 tys. zł.

⁹¹ Głównie płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (RPO WL).

⁹² Darowizny wpłacane przez osoby fizyczne oraz podmioty gospodarcze w odpowiedzi na kierowane do nich pisma GOK z prośbą o wsparcie.

⁹³ Przychody z prowadzonej działalności, z najmu i dzierżawy składników majątkowych, środki otrzymane od osób fizycznych i prawnych.

Z dotacji podmiotowej Gminy oraz przychodów własnych GOK finansowano wzrastające corocznie koszty działalności GOK⁹⁴. Poniesiono je na wynagrodzenia i składki od nich naliczane – od 44,4% (2019) do 54,4% (2015); zakup towarów i usług – od 45,5% (2015) do 55,6% (2019); utrzymanie i remonty obiektu Wieży Ariańskiej – od 1,5% (2017) do 3,2% (2020).

Z rachunku zysków i strat wynika, że za 2015 r. i 2017 r. wykazano stratę (netto/brutto) w kwocie odpowiednio 20 tys. zł i 16,2 tys. zł. Zysk (brutto/netto) wykazywano tylko w 2016 r. – 3,6 tys. zł oraz w latach 2018-2020, odpowiednio (dla roku): 454,1 tys. zł, 272,6 tys. zł, 3,9 tys. (w 2020 r. niski zysk spowodowany pandemią COVID-19). Środki zewnętrzne, określone w rachunku zysków i strat jako dotacje, wynosiły odpowiednio w latach 2015-2020: 708,1 tys. zł, 802,9 tys. zł, 871,4 tys. zł, 1383,2 tys. zł, 1374,5 tys. zł, 1038,4 tys. zł. Przychody netto ze sprzedaży⁹⁵: 66,1 tys. zł, 82,9 tys. zł, 94,3 tys. zł, 93,4 tys. zł, 97,6 tys. zł, 35,4 tys. zł. Inne przychody operacyjne⁹⁶: 41,6 tys. zł, 45,2 tys. zł, 31,3 tys. zł, 77,2 tys. zł, 48,1 tys. zł, 1,9 tys. zł.

W sprawozdaniach budżetowych Rb-Z o stanie zobowiązań na koniec czwartego kwartału danego roku w okresie 2015-2020 GOK nie wykazał zobowiązań. W sprawozdaniach Rb-N o stanie należności na koniec czwartego kwartału danego roku w okresie 2015-2020 GOK wykazywał należności od banków w kategorii depozyty na żądanie⁹⁷, a w latach 2018-2019 także należności z tytułu dostaw i usług⁹⁸.

(akta kontroli, tom II str. 150-188)

Oprócz środków finansowych z UE, uzyskanych w ramach dwóch kontrolowanych przez NIK projektów RPO WL, w objętym kontrolą okresie GOK podejmował działania w celu pozyskania innych środków zewnętrznych na działalność i inwestycje. Corocznie uzyskiwano dofinansowanie organizacji Ogólnopolskich Warsztatów Kowalskich oraz Ogólnopolskich Targów Sztuki Kowalskiej⁹⁹ (średnio 50 tys. zł w roku) oraz dokonywano zakupu nowości wydawniczych (do biblioteki, od 2,6 do 4 tys. zł rocznie)¹⁰⁰ ze środków finansowych MKiDN. W latach 2015-2016 uzyskano dofinansowanie prac przy drzewostanie rosnącym wokół Wieży Ariańskiej z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dwa razy po 7 tys. zł). Ze środków finansowych MKiDN uzyskano także dofinansowanie na: zakup wyposażenia warsztatowego na potrzeby prowadzonej działalności kulturalnej (2016,37 tys. zł); zadanie *Każdy z nas może być artystą* (organizacja cyklu warsztatów na terenie Gminy w 2017 r. - 41 tys. zł); zadanie *Zakręcenie Kulturalnie - oferta warsztatowa dla mieszkańców gminy Wojciechów* (w 2019 r. - 47 tys. zł); zadanie *Warsztaty z kulturą - kreatywny rozwój kapitału społecznego w Gminie Wojciechów* (w 2020 r. - 43 tys. zł). Uzyskano także dofinansowanie na: zakup komputerów i oprogramowania z Instytutu Książki (29,1 tys. zł w 2019 r.), stworzenie aplikacji mobilnej dotyczącej oferty kulturalnej w świecie wirtualnym z Narodowego Centrum Kultury (84 tys. zł w 2020 r.), organizację warsztatów z rękodziela ludowego od Lokalnej Grupy Działania

⁹⁴ Wynosiły odpowiednio: 817,5 tys. zł, 911,8 tys. zł, 995,6 tys. zł, 1023,4 tys. zł, 1160,1 tys. zł, 1017 tys. zł.

⁹⁵ Przychody z prowadzonej przez instytucję kultury działalności gospodarczej, opłaty za wstęp do Muzeum Kowalstwa oraz przychody z najmu składników majątkowych.

⁹⁶ Środki otrzymane od osób fizycznych i prawnych.

⁹⁷ Na koniec czwartego kwartału w latach: 2015 – 107,16 zł, 2016 – 218,50 zł, 2017 – 11 491,73 zł, 2018 – 8560,74 zł, 2019 – 128,86 zł, 2020 – 143,43 zł.

⁹⁸ Na koniec czwartego kwartału w latach: 2018 – 919,05 zł, 2019 – 467,40 zł.

⁹⁹ W ramach programu Kultura ludowa i tradycyjna; dofinansowanie ze środków finansowych Funduszu Promocji Kultury. XXI- XXVII Ogólnopolskie Warsztaty Kowalskie oraz Ogólnopolskie Targi Sztuki Kowalskiej (w latach 2018, 2020 Ogólnopolskie Spotkania Kowali) – Wojciechów 2015-2021. Umowy z MKiDN.

¹⁰⁰ Umowy z Biblioteką Narodową w Warszawie.

„Zielony Pierścień” (10 tys. zł w 2018 r.), organizację szkoleń i warsztatów dotyczących nowoczesnych form dystrybucji¹⁰¹ (38,2 tys. zł w 2021 r.).

(akta kontroli, tom I str. 392-393; tom, II str. 189-285)

Dyrektor GOK wyjaśniła m.in., że w 2016 r. w czasie sporządzania analizy finansowej do Projektu 0120/16 koszty utrzymania obiektu wynosiły łącznie 817 482,60 zł, natomiast po zakończeniu Projektu w 2020 r. 1 017 302,59 zł, zatem wzrosły o 24%. Wzrost spowodowany był głównie wzrostem cen zakupów materiałów i energii. W przypadku, gdyby Projekt nie został zrealizowany, wzrosłyby znacznie koszty prac remontowych i konserwatorskich ze względu na zły stan elewacji, obsypujący się tynk, zatem dzięki realizacji projektu zaniechano alternatywnych kosztów remontów i konserwacji.

(akta kontroli, tom II str. 83)

Dyrektor GOK ustalała na lata 2015-2021 (na każdy rok) dwa odrębne plany finansowe dla GOK i Biblioteki.

Z załączników nr 4 do uchwał budżetowych Rady Gminy Wojciechów¹⁰² na lata 2015-2021 wynika, że dotację dla GOK, w tym dla Biblioteki na 2015 r. zamieszczono pod jedną pozycją, natomiast w załącznikach do uchwał budżetowych na lata 2016-2021 dotacje dla GOK i dla Biblioteki wykazano pod oddzielnymi pozycjami, co mogło wskazywać na dwie oddzielne jednostki, mimo że dotacja podmiotowa dotyczyła jednej instytucji, którą według statutu, był GOK. Wójt wyjaśnił m.in., że zarówno w 2015 r., jak i w latach następnych podmiotem dotowanym był zawsze GOK, a Biblioteka wchodziła w zakres jego działalności.

Analiza załączników nr 4 do uchwał budżetowych Rady Gminy (Zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu Gminy) na lata 2015-2021, planów finansowych GOK i planów finansowych Biblioteki na lata 2015-2021 oraz półrocznych informacji o przebiegu wykonania planu finansowego i rocznych sprawozdań z wykonania planu finansowego za lata 2015-2021 (do pierwszego półrocza), wykazała m.in., że:

- W załączniku nr 4 do Uchwały nr V/20/15 Rady Gminy Wojciechów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie uchwały budżetowej na 2015 rok, opublikowanym na stronie internetowej Gminy w bazie aktów własnych, określono dotacje celową dla GOK na kwotę 100 000 zł, jednak w zatwierdzonym przez Wójta planie finansowym GOK na rok 2015 ujęto kwotę dotacji celowej w wysokości 10 000 zł. Dyrektor GOK wyjaśniła, że kwotę tej dotacji ujęto zgodnie z otrzymanym pismem z dnia 4 lutego 2015 r., informującym o przyznanej dotacji na podstawie ww. Uchwały. Wójt poinformował m.in., że treść opublikowanego załącznika nr 4 do Uchwały nr V/20/15 nie jest zgodna z tym, co Rada Gminy faktycznie uchwaliła. Wskazany błąd był omyłką pisarską, za którą odpowiadała osoba obsługująca wówczas Radę Gminy, sporządzająca uchwałę w Legislatorze. Na potwierdzenie informacji przekazano kopię podpisanej Uchwały, w której kwotę dotacji celowej określono na 10 000 zł.
- W planach finansowych środki finansowe przeznaczone na realizację dwóch projektów, dofinansowanych ze środków RPO WL w ramach działania 7.1

¹⁰¹ Przeprowadzenie cyklu szkoleń i warsztatów dla 45 osób zrzeszonych w trzech Kołach Gospodyń Wiejskich z terenu Gminy z zakresu przygotowania, przetwarzania i sprzedaży produktów lokalnych. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Umowa z Województwem Lubelskim.

¹⁰² Pt. „Zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu Gminy Wojciechów”.

(wśród przychodów) określono jako wkład własny, a nie jako dotację celową z budżetu Gminy.

- Z planu finansowego GOK na 2017 r. wynikało, że środki finansowe z dotacji celowej Gminy na wkład własny do Projektu 0120/16 określono w kwocie 49 020 zł, podczas gdy z załącznika nr 4 do uchwały budżetowej Rady Gminy wynikało, że kwota dotacji celowej na projekt w 2017 r. wynosiła 44 080 zł. Dyrektor GOK wyjaśniła, że kwota w planie została omyłkowo wpisana z notatek dotyczących realizacji Projektu, gdzie zsumowano wkład własny z 2016 r. i 2017 r.
- W informacji za I półrocze 2017 r., złożonej 28 lipca w Urzędzie Gminy wykazano saldo (wśród przychodów) na dzień 30 czerwca 2017 r. MKiDN w kwocie 50 000 zł. W sprawozdaniu rocznym za 2017 r. GOK tej kwoty nie wykazano. Dyrektor GOK wyjaśniła m.in., że w sprawozdaniu omyłkowo ujęto przychód – wpłatę z MKiDN z dnia 17 lipca 2017 r. Kwota została rozliczona zgodnie z umową z MKiDN i zaksięgowana w odrębnej analityce jako koszt w/w umowy. W sprawozdaniu rocznym za 2017 r. GOK tej kwoty nie wykazano omyłkowo.
- W planie finansowym na 2018 r. nie wykazano kwoty planowanych przychodów z tytułu uzyskania płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich w ramach Projektu 0120/16 (refundacja) w kwocie 312 857,88 zł. Dyrektor GOK wyjaśniła m.in., że kwoty tej w planie nie wykazano z powodu omyłki.
- W przekazanych Gminie 4 lutego 2019 r. planach finansowych na 2019 r. określono kwotę przychodów Biblioteki¹⁰³ na 152 500 zł, natomiast kwotę dotacji podmiotowej dla GOK na 740 000 zł. Według załącznika nr 4 do uchwały nr V/34/2019 Rady Gminy z dnia 30 stycznia 2019 r. planowana kwota dotacji podmiotowej dla Biblioteki wynosiła 129 500 zł, a dla GOK 744 000 zł. Dyrektor GOK wyjaśniła m.in., że w projekcie planu Biblioteki określiła kwotę przychodów na 173 000 zł, a GOK kwotę dotacji podmiotowej na 763 000 zł. Projekty zostały złożone do Urzędu Gminy 10 października 2021 r. i podczas prac Komisji Rady Gminy plany były szczegółowo omawiane, a w końcowych ustaleniach projekt planu GOK miał zostać pomniejszony o 23 000 zł, a Biblioteki o 20 500 zł. Podczas sesji Rady Gminy w dniu 30 stycznia 2019 r. została przedstawiona przez Przewodniczącą Komisji Budżetowej informacja o zmniejszeniu planu finansowego GOK łącznie o kwotę 43 500 zł, jednak w 2019 r. nie otrzymała pisma informującego o przyznanej dotacji.
- Z załącznika nr 4 do uchwały budżetowej Rady Gminy na 2019 r. wynikało, że dotację celową dla GOK określono na kwotę 98 825 zł. Z planu finansowego GOK na 2019 r. wynikało, że środki finansowe z dotacji celowej Gminy na wkład własny do Projektu 0120/16 określono w kwocie 92 825 zł, jednocześnie w ramach dotacji podmiotowej zaplanowano kwotę 6000 zł na wkład własny GOK (jako partnera) do ujęcia we wniosku o dofinansowanie Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Dyrektor GOK wyjaśniła m.in., że kwoty 6000 zł nie ujęto w ramach dotacji celowej z powodu błędu.
- W planie finansowym GOK na 2019 r. w kwocie łącznych przychodów (915 225 zł) nie ujęto kwoty dotacji celowej na wkład własny do Projektu 0120/16 (184 004,35 zł). Dyrektor GOK wyjaśniła m.in., że kwoty tej nie ujęto omyłkowo.

(akta kontroli, tom I str. 636-667; tom II str. 3-68, 74-143, 147-149)

¹⁰³ Była to kwota dotacji podmiotowej na działalność Biblioteki.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dyrektor GOK ustalała plany finansowe GOK na lata 2015-2021 oraz przedstawiała Wójtowi Gminy sprawozdania roczne z wykonania planów za lata 2015-2020 niezgodnie z przepisami art. 27 ust. 4 ustawy o działalności kulturalnej oraz art. 31 ustawy o finansach publicznych. Stwierdzono także przypadki nierzetelnego i niezgodnego z uchwałami budżetowymi Gminy wykazywania danych w planach finansowych.

Stosownie do art. 27 ust. 4 ustawy o działalności kulturalnej instytucja kultury sporządza plan finansowy zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych. Zgodnie z art. 31 ustawy o finansach publicznych jednostki, o których mowa w art. 30 ust. 1¹⁰⁴, wyodrębniają w planach finansowych: 1) przychody z prowadzonej działalności; 2) dotacje z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego; 3) koszty, w tym: a) wynagrodzenia i składki od nich naliczane, b) płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań, c) zakup towarów i usług; 4) środki na wydatki majątkowe; 5) środki przyznane innym podmiotom; 6) stan należności i zobowiązań na początek i koniec roku; 7) stan środków pieniężnych na początek i koniec roku. Art. 265 pkt 2 ustawy o finansach publicznych stanowi, że jednostki, o których mowa w art. 9 pkt 10, 13 i 14, dla których organem założycielskim jest jednostka samorządu terytorialnego¹⁰⁵, przedstawiają właściwemu zarządowi jednostki samorządu terytorialnego w terminie do dnia 28 lutego roku następującego po roku budżetowym - sprawozdanie roczne z wykonania planu finansowego jednostki, w szczególności nie mniejszej niż w planie finansowym.

Dyrektor GOK ustalała na lata 2015-2021 (na każdy rok) dwa odrębne plany finansowe dla GOK i Biblioteki, mimo że GOK, wraz z Biblioteką, stanowił jedną samorządową instytucję kultury. Było to niezgodne z art. 27 ust. 4 ustawy o działalności kulturalnej. Dyrektor GOK wyjaśniła m.in., że w planie finansowym wyodrębniono dwie części celem usystematyzowania obu aspektów działalności GOK (rozdział 92109 oraz rozdział 92116).

Ustalone przez Dyrektora GOK plany finansowe na lata 2015–2021 nie zawierały elementów, wymaganych na podstawie art. 31 pkt 3b, 4-6 ustawy o finansach publicznych, takich jak: płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań, środki na wydatki majątkowe; środki przyznane innym podmiotom; stan należności i zobowiązań na początek i koniec roku. Dyrektor GOK potwierdziła, że plany finansowe zostały sporządzone w sposób nieprawidłowy, nie podając przyczyn tego stanu.

Konsekwencją niewłaściwego określenia planów finansowych GOK było niewykazywanie danych w sprawozdaniach finansowych w szczególności określonej w art. 31 ustawy o finansach publicznych¹⁰⁶, tj. niezgodnie z art. 265 pkt 2 ww. ustawy.

Przypadki nierzetelnego i niezgodnego z uchwałami budżetowymi Gminy wykazywania danych w planach finansowych polegały na: niewykazaniu wśród przychodów środków finansowych przeznaczonych na realizację dwóch projektów jako dotacji celowej z budżetu Gminy, niezgodnym z uchwałą budżetową Gminy na 2017 r. wykazaniu kwoty dotacji celowej na wkład własny do Projektu 0120/16

¹⁰⁴ Tj. państwowe i samorządowe osoby prawne.

¹⁰⁵ Tj. stosownie do art. 9 pkt 13 – państwowe i samorządowe instytucje kultury.

¹⁰⁶ Z wyjątkiem sprawozdania za 2020 r. i półrocznego sprawozdania za 2021 r., w których ujęto stan należności i zobowiązań na początek i koniec roku, co było zgodne z art. 31 pkt 6 ww. ustawy, lecz niezgodne ze szczegółowością planów finansowych.

(kwota różnicy 4940 zł) oraz nieprawidłowym wykazaniu kwoty dotacji celowej na wkład własny w planie na 2019 r. (6000 zł), niewykazaniu w planie na 2018 r. kwoty planowanej refundacji w ramach Projektu 0120/16 (312 857,88 zł) oraz nieujęciu w planie wśród przychodów na 2019 r. kwoty dotacji celowej na wkład własny do Projektu 0120/16 (184 004,35 zł). Wynikały one z błędów i omyłek.

(akta kontroli, tom I str. 636-667; tom II str. 3-68, 74-143)

2. Błędnie wyliczono i podano IZ RPO WL liczby sprzedanych biletów w okresach od listopada 2019 r. do października 2020 r. i od listopada 2020 r. do października 2021 r., stanowiących wartości wskaźników rezultatu w Projekcie 0120/16. Błędy dotyczyły wartości wskaźnika *Liczba osób korzystających z obiektu objętego wsparciem*: zawyżenia go o dziewięć w pierwszym okresie i zaniżenia o dwa bilety w drugim okresie. Błędy wynikały z omyłki i nie miały istotnego wpływu na wykazane rezultaty. W związku ze stwierdzonymi omyłkami, Dyrektor GOK złożyła do IZ RPO WL w dniu 29 i 30 grudnia 2021 r. korektę oświadczenia o osiągniętych wskaźnikach rezultatu.

(akta kontroli, tom I str. 171, 213, 320, 384-390, 626-628; tom II str. 82-83, 97-105, 144-146, 627-641)

OCENA CZĄSTKOWA

GOK w Wojciechowie rzetelnie określił zakładane wartości wskaźników produktu i rezultatu w dwóch skontrolowanych projektach. W zakończonym Projekcie 0120/16 pomiaru wartości wskaźników dokonywano zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie oraz na podstawie weryfikowalnego źródła danych. Osiągnięto zakładane wskaźniki produktu. Nie osiągnięto w wymaganym terminie wartości docelowych wskaźników rezultatu, co wynikało z czasowego zamknięcia obiektów kultury w 2020 r., spowodowanego pandemią COVID-19. Beneficjent zachowywał trwałość projektu i realizował w nim statutowe zadania samorządowej instytucji kultury. GOK podejmował skuteczne działania w celu pozyskania środków zewnętrznych na działalność i inwestycje. Stwierdzone nieprawidłowości polegały przede wszystkim na sporządzaniu planów finansowych na lata 2015-2021 i rocznych sprawozdań z planów za lata 2015-2020 niezgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami oraz na nierzetelnym i niezgodnym z uchwałami budżetowymi Gminy wykazywaniu niektórych danych w tych planach.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Przestrzeganie wymaganych terminów składania wniosków o płatność w projektach realizowanych z dofinansowaniem środków UE.
 2. Wyodrębnienie w polityce rachunkowości i informatycznym systemie finansowo-księgowym wszystkich kont, służących do ewidencji operacji gospodarczych związanych z projektami realizowanymi z dofinansowaniem środków UE.
 3. Dokonanie korekty w księgach rachunkowych wartości środka trwałego Wieży Ariańskiej.
 4. Uzgodnienie z IZ RPO WL ewentualnej korekty wydatków i wniosku o płatność, w związku z niewłaściwym wykazaniem w dwóch kosztorysach pozycji „nadzór autorski”.
 5. Ustalenie planu finansowego i sprawozdań rocznych GOK na 2022 r. i lata kolejne zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz rzetelne wykazywanie danych w tych dokumentach.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 14 stycznia 2022 r.

Kontrolerzy:

Przemysław Fidecki
doradca ekonomiczny

/-/

.....
podpis

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie

Edward Szempruch

/-/

.....
podpis

Blanka Wasilewska
doradca prawny

/-/

.....
podpis

Jerzy Bielak
główny specjalista kontroli państwowej

/-/

.....
podpis

Katarzyna Osiak
inspektor kontroli państwowej

/-/

.....
podpis